Appollonius, koningh van Tyrus

David Lingelbach

bron
David Lingelbach, *Appollonius, koningh van Tyrus*. Jacob Vinckel, Amsterdam 1662

Zie voor verantwoording: https://www.dbnl.org/tekst/ling001apol01_01/colofon.php

Let op: boeken en tijdschriftjaargangen die korter dan 140 jaar geleden verschenen zijn, kunnen auteursrechtelijk beschermd zijn. Welke vormen van gebruik zijn toegestaan voor dit werk of delen ervan, lees je in de gebruiksvoorwaarden.

dbnl digitale bibliotheek voor de Nederlandse letteren

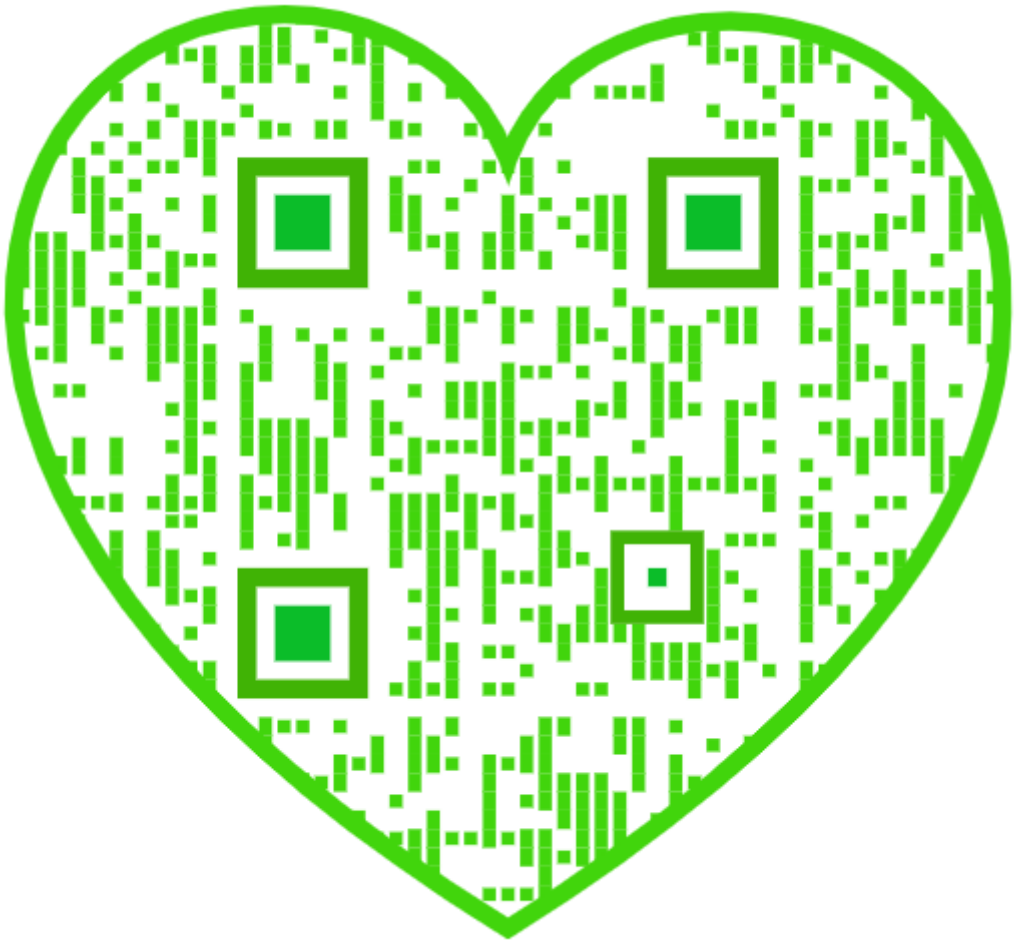

Opdracht, *Aen Mevrouwe, Mevrouw* Anna van Hooren, *Gemalin van den Edelen Heere*

Cornelis van Vlooswyck, *Heere van Vlooswijck, Diemerbroeck en Paepekoop, out Burgermeester, en Raet der Stadt Amsterdam.*

MEVROUWE,

Hoe los en wanckelbaer den staet der wereltlijcke Vorsten en Koningen is, en hoe onseker, en veranderlijck deselve staet, bevindenwe niet alleen in onse eeuwe, maer d'aeloude Historien wijsen ons doorgaens aen (als sulckx ten klaeren toon stellende) met welck een ongestadigheyt deselve gemenght is. En hoe de stormen van het geval meest de Tinnen der Vorstelijcke huysen zijn rakende, voorby gaende de gerustheyt van een minderer (doch veyliger) staet.

De hooghmoet, of liever de staetsucht, veroorsaeckende meest uyt bevochte Victorien, en verkreege Zeege, wickelt sich soo diep inde harten der Zeegepraelders, dat die (door deese drift verruckt) daer door haer val, of veranderingh in staetssaecken meest zijn veroorsaeckende.

Dit sienwe hier (in een vergelijckingh by d'oude eeuwe) meede aen Koninck *Appollonius*, die, ep de hoogste trap van verwinninge gestelt zijnde, en sijn

vyanden verslagen hebbende, een heerssuchtige of Tirannigen Koningh is verbeeldende, hy, staende in sulck een staet die by nae onwickbaer scheen, werpt sich selve van die hoogte in de alderlaegste staet, Ja in de doot selve: wy sien hier tot meerder opmerck, een dubble slagh, aen staetsuchtigen te beurte vallende. *Areta* Koninck der Damasceenen, soo lange het geluck hem de handt boodt verbeelde oock wel een dappere en moedige Krijgs-Vorst, maer soo dra hy sijn Zeege misbruyckte en door staetsucht aengeprickelt, sich met het syne niet en vernoegde, wort hier ten opsight van rechtvaerdige straf, syn vyant in handen gestelt, die hem en syn zaet niet alleene ter doot en brenght, maer oock selve syn eygen en bygewonnen Landen in bezittinge neemt.

Onder dese twee staetsuchtige, worstelen niet alleen verscheyde harts-tochten; Maer wy zien hier in een bespiegelingh van veranderingen, oock, hoe de grootste gemoederen getemt worden, en hoe de needrigheyt nae den val gekomen, (niet denckende op aertse staeten) alleen noch voor 't leven bidt. Bekragtigende, dat stoute gemoederen door dwangh of door vrees van grooter straf, tot ootmoedigheyt konnen gebragt worden; en leerende tot meerder nadruck, hoe veranderingen der staeten veranderinge van gemoederen veroorsaeckt, en dat yeder syn sucht afmeet, nae de heerschappy die syn Scepter bereyckt. Dese veranderingen, in een daghvaert soo gevoegelijck geschick, en door den Poëet (vermidts syn vertreck) my ter hand gestelt, voere ick nu ten Treur-toneele: doch soo onmooglijck als het is dat yemandt met syn armen de aerdtkloot kan omvatten, soo onmooglijck is het

dat eene saecke alle oordeelen kan bevallen; en wy zien hoe de Toneelkunst, van eenzydige oordeelen, sonder onderscheydt van 't gebruyck of misbruyck wort gelaeckt; Hieromme kiesen wy u Hoogwaerde Vrouwe (wel weetende dat UE. de Toneel-kunst, niet voor de minste wetenschap en oordeel) tot een beschermster van dit stuck: En de luckgoddin draeft alreed veel hooger, om dat sy onder u beschermingh haer gestrafte Staetsuchtige ziet; wat..... De Luckgoddin verheft geen dwingelant, of 't is om eyselijck te vallen.

Ontfangh dan, Hooghwaerde Vrouwe, 't geen ick U E. opdrage: niet als eygen, maer als een werck dat vry hooger draeft; En soo wy het waerdigh zijn, dat U E. dit (onder soo veel heerlijcke konsten,) als een der minste gewaerdight te beschermen, soo sal ick daer door gemoedight, mijn Tonneel-yver niet laten rusten, wenschende ondertusschen te blijven

Me-vrouwe U E.

Onderdanigste Dienaer

D. LINGELBACH.

In Amsterdam, den 4. van Grasmaent Anno 1662.

Op het Treurspel, *Van den Tyran* Appollonius, Koningh van Tyrus.

HIer wert het Tyrus Rijck, met Princen bloet begooten.
Moortlust, en Dwinglandy, die taan Vorst Appolloon
Dat hy Areta moet met sijne Zoons ontblooten
Van 't leven. Zoo hy wil gebien Damascus Kroon.
Een Vorst die overwint, zijn lijder moet verschoonen.
Een zelvige ongeval, de wreetheyt weer kan loonen.

De wreede Appolloon, kent Vorst, noch Onderdanen,
Het stael de grijze Vorst, de koort sijn Zoons ontzielt,
Zoo sinelt een machtigh Rijck, in bloet, en zilte tranen
Alwaer de Heerschzucht wreet, het al door 't stael vernielt.
Het hart van een Tyran, is harder als de steenen,
De wreetheydt leent geen oor, aen kermen, noch aen weenen.

Zoo holt een hollend Dier, na 't breeken van zijn banden,
De bloethont Appolloon, door Vorsten bloet verzaet,
Zoeckt rust. Maer vint die niet: zijn wreetheydt plaeght de Landen,
Vervloeckte wichlery, hem aenvoert tot dees daet.
Waer dat een Vorst zich laet van geestlijckheyt bekooren,
Daer gaet de Vorst, het Rijck, en 't algemeen verlooren.

Jupijn kost langer niet de gruwelheen verdragen,
Stiet Appollonius van sijne Kroon, en Staf.
Als wreetheydt is volbraght, dan volght te laet het klagen:
Zoo zinckt een wree Tyran, met sijne Zoon in 't graf.
Wie Vorsten moorden derft, dat zonder recht, of reden,
Moet lijden dat hy wert weet op het hart getreden.

H. de Graef.

Op het treurspel *Van den Staetsuchtigen Tyran* Appollonius.

HIer toont het Treurtooneel de wreetheyt van een Vorst,
Die door geen reed'lijckheyt tot reeden is te brengen:
Hy heeft als een Tyran sijn eygen sael bemorst
Met Konings bloet; te eel, om soo verwoet te plengen.
't Gevangens Krijgsregt, wort hier schandelijck misbruyckt.
De Prinsen soeckt een vrou te vrijen door haer smeecken,
Maer neen; medogentheyt voor sijne wreetheyt duyckt,
En is met trou en deugt ver van sijn Hof geweecken.
De droevige Prinses stort klagten in de wint,
Sy moet met vaders bloet haer teere tranen wissen:
Soo toont een hart sijn drift, dat staetsucht heeft verblint:
Maer 't wanckel rat doet hem sijn Kroon en leven missen.
Want schoon des Hemels straf' komt langhsaem op de been,
Te straffer is haer straf: sijn Koningin versoopen
In wellust met Archipp', doet hem de kop vertreen,
Als sijne Koets van hem wert schendigh onderkroopen.
Soo sietm' in 't Nederduyts, op onse Treurtoneelen
Den welverdiende straf' van Tyrus Vorst herspeelen.

A. Micker.

Inhout.

APPOLLONIUS, Koninck van Tyrus, nae d'overwinninge van Areta Koningh van Damasco, wiens twee Soonen door haer ongeval hem in handen geraeckt waren, neemt raet wat hem met dese boejelingen te doen stont: Eerst met sijn Vorsten, welcker een hem hare doot ontriet, d'andere hem daer toe aenprickelende, doet hem raet soecken by de Hof-wichelaer, die sijn ongeval uyt haer leven dreygende, hem doet besluyten haer te dooden. Polidamia ondertusschen door Liefde tot haer egà Hadad geketent, werpt haer selve gewilligh in de hongerige kaecken van den gragen Tiran, door haer Liefde, of haer eygen doot, of sijn verlossinge soeckende. Ondertusschen speelde Elise, vrou van Appollonius dapper mooy weer met haer boel Archippus, en door haer Soon afgeschrickt, smeeden samen, in de voorbaet zijnde, een list die Appollonius het leven gelden sal; waer toe de Lijf-waght omgekoft, en haer Soon door veynsery ('t mom-aensight van de bloetsucht) verbijstert wort; op de selve tijdt komt Areta aen 't Hof, beproevende of de verlossingh der Sonen niet door rant-

soen of tusschen-spreecken te verwerven waer: Maer Appollonius in plaets van daer nae te luysteren, doemt den vader niet alleen ter doot (die hem selve 't leven neemt) maer oock sijn Sonen, die hy met de koord laet verwurgen, niet achtende het dreygen der borgen; Doch egter sijn wreetheyt willende bemantelen in schijn, gunt Polidamia voor levende, de doode lijcken, die door dit gesight van rou beklemt, op het lijf van haer Lief het leven verlieft. Daer op de Soon van Appollonius de Kroon en heerschappy der Vorsten erft. Hy (Appollonius) ter maeltijt gebeden van sijn veynsende vrouwe, verschijnt, wort vermoort met sijn Soon, en die vermaeck nam in bloet te storten, wort gewentelt in sijn eygen bloet.

Het Toneel is 't Hof te Tyrus.

Het Treurspel begint in de morgen, en eyndight in de nacht.

[Persoonen]

Spreeckende Persoonen.

Appollonius, *Koningh van Tyrus.*
Pymaglion, { *Hooftlieden en Raden*
Sichaeus, { *Hooftlieden en Raden.*
Dardan, { *Hooftlieden en Raden.*
Argus, *Hof-wichelaer.*
Hadad, { *Soonen van* Areta,
Eldad, { *Soonen van* Areta,
Polidamia, *vrou van* Hadad.
Kratillus, *Camerlingh van* Appollonius.
Rey van Tyriers.
Archippus, *Ridder, en Boel van* Elise.
Elise, *Koningin van Tyrus*.
Licoris, *haer Staet-Iuffrou*.
Straguilo, { *Hooftlien van 's Konings Lijfmagt.*
Bargas, { *Hooftlien van 's Konings Lijfmagt.*
Archistratus, *Soon van Appollonius.*
Areta, *Koningh van Damascus.*
Antiochus, { *Koningh van Sirien. Koningh van Egipten.* { *Gesanten.*
Ptolomeus, { *Koningh van Sirien. Koningh van Egipten.* { *Gesanten.*

Swijgende.

De Lijfwagten van Appollonius.
De Lijfwagten van de gevange Prinsen.

Appollonius, Koningh van Tyrus.

Eerste bedryf.

Appollonius. Pymaglion. Sichaeus. Dardan.

App.
GHy Ridders die mee my, met wapentuigh wilt schorssen
De kracht van uwe borst, om d'oorloogs last te torssen,
Wat bouwt uw' brein voor raet, voor 't smeulend' oorloogs vier?
Gedompelt wel van ons, maer 't geen eerlangh weer hier,
Jae fieder als voor heen, in lichte laegh wil branden:
Elck past met vaerdigh oogh op 't doen van onse handen;
Elk stoot sich aen ons' macht, elk keert sich aen ons moet
Nu ick Damascus hooft verplet met mijnen voet,
En heb de soonen self gevoert in segewaegen,
Ghy hebt door uwen moet my doen verwinning draegen.
Maer spreeckeens rijpelijck van het toekomend' endt
Hen effenwichtige voorsorge dient gewent,
Soo voor het winnen, als 't gewonnen te bewaren.

Pygm.
Heer Koning, 't is een deugt te trecke voor de scharen
Van 't moedigh oorlogsvolck, wanneer dat selfs fortuin
Noch wijfelt, aen wiens gunst sy hellen sal haer kruin.
En dan 't gewonnen luck met voorsorgh te behecken,
Of het wantrouwig mogt haer aensicht van ons trecken,
Daerom den raet die ick, Heer Koningh, geven sal
Js, dat sijn Majesteyt seer vlijtigh boven al
Acht geve op die geen die hy nu heeft gevangen,
Want aen haer leven sal 't eyndt van den oorloog hangen.

App.
Dat weet ik wel, maerseg, wat raet is voor dien knoop
Recht op te lossen? of begaept ghy oock noch hoop
Dat ick door haer wel hooft der Damasceensche rijcken
Kon worden?

Pygm.
Niet soo veel.

App.
Waer sijn dan uwe blijcken?
U breyn dat broede flus, dat t' boejen van het swaert
Hingh aen haer 's levens draet, soud' ick als onvervaert
Het schitterende stael met 's Koninghs bloet beverven?

Pygm.
Dees raet sleept groote winst, gy sult veel sorgẽ dervẽ,
Ghy dwingt den Koning selfs, die reets tot lossing gloeyt
Van sijn gevangen Soons, als ghy de tacken snoeyt,
En siet ghy dan geen kans den wortel uyt te rucken?
De stoutheyt maeckt dat wy gewenste vruchten plucken:

App.
Ick weet het los geluck, biet stouten steets de hant,
Maer Bloodaerts straks de nek, en schopt haer aen eẽ kant,
Maer ghy *Sichaeus*, segh, vindt ghy dit oock geraden?

Sich.
Verschoon mijn kleynen raet, het sijn geẽ Konings dadẽ
Dat men het Koninghs zaet wreet offer aen de doot,
Mijn breyn al over langh met rijpen raet besloot,
Dat men het leven sal aen haer uyt gunst vereeren,
De kans kan oock met ons gelijck met haer verkeeren,
En segh my wat voor winst ghy in haer doot begaept?
De Vader (denck het vry) niet sorgeloos en slaept,
Maer knaeght sijn ingewant met doodelijcke sorgen
Hoe hy sich wreecken sal, so ghy haer wilt verworgen,
Verworght ghy eer en roem door stael en storm behaelt,
Uw' luyster leyt gedooft waer meed' ghy zegepraelt,
Jae d'uytkomst laet u heel bedremmelt sitten kijcken:

App.
Sal dan mijn Mogentheyt voor d'hare moeten wijcken?

Sich.
Dat hoed' Jupijn, maer hebt ghy 't luck aen u verpant,
Ghy weet 't is weyfeligh, ten hout geen wisse stant.

App.
Ick sal de wiecken van des Vaders machten fnuycken:

Sich.
Gy sult met Moortbekladt den laster noyt ontduycken.

App.
Wat segt Heer *Dardan* nu? en is 't geen Helden daet
Dat men den oorlog demp in 't bloet van 's Konings zaet?

Dard.
Ick acht sijn Majesteyt doe na sijn welgevallen,
De stoutheyt baert ontsagh, en wort ontsien van alle;

De Bueren krijgen schrick, men wort van elck gevreest,
Daer licht sachtsinnigheyt is d'ondergangh geweest,
Het is der blooden aert voor andere te swichten;

App.
Ick weet dat ick mijn Rijk van sorgen sal verlichten

Door 't dooden van de Soons.

Dard.
De Vader is op wegh
Naer 't Hof, en maeckt by sich al t'elckens overlegh
Hoe hy sijn Soonen best ontwringh uyt onse klaeuwen:

App.
Is 't waerheyt 't geen ghy seght?

Dard.
Sijn moet wil niet verflaeuwen,
Hy waeght sijn lijf en Rijck tot lossingh van sijn zaet,
En sleept sijn Dochter meed', die in den Echten staet
Met d'outsten overlang door liefd' sich heeft verbonden
Die heeft door smeecken sijn verlossingh onderwonden:

App.
Haer moeyten is vergeefs.

Pygm.
Soo ghy den Vader hier
Kont troonen, kont ghy stracks uytdoven 't Oorlogs vier.

App.
't Is waer, ook heugt my wel, hoe hy my had geschreven
Dat ick sijn Soonen soud' besparen in het leven,
Want hy haer lossen wou: ick hebb' hem toegeseyt
Sijn vrygeley, maer hebb' met eenen overleyt
Dat ick nae mijnen lust haer alle sal doen danssen;

Sich.
De weerstuyt is te groot:

App.
Wat weerstuyt? 'k sie de kansen
Des goddeloosen krijghs verbannen eeuwighlijck,
Als ick den Vader doodt, verkrijgh ick noch een Rijck.

Sich.
Het past een Koningh wel te houden woordt en eeden.

App.
Als ick een rijck gewin pas ick op woort of reeden.

Sich.
Een rijck met moort bekladt maeckt u tot een Tyran.

App.
De deugt bestaet in 't stael, kracht maekt den bestẽ man.

Sich.
Men gespt het harnas aen om 't ongelijck te wreecken.

App.
Tot mijn vernoeging wil ick naer haer leven steecken;

Ick segh dat ick het wil, mijn wil is my een wet,
Die ick nae mijn gebiet hebb' overal geset:
Daerom wie sijnen wil, wil tegen mijne kanten,
Die laedt sijn straf op sich met alle sijn verwanten:
Maer keurt ghy 't niet voor goet dat wy de Soonen beyd'
Ontbieden voor ons hier, te komen met 't geleyd'
Van die, die op haer lijf naer mijn geboden waecken.

Dard.
Jae Heer.

App.
Soo gae dan heen volvoert ghy dese saecken.

Dard.
Ick buygh gewillighlijck voor uw' geboden neer.

App.
Ick toets haer manne moet, dees opgeswolle sweer
Die moet sich noch van daegh ten alderlangsten rijpen,
Mijn wil sal nimmermeer voorymants machten gijpen.
Gins komen sy al aen.

Hadad. Eldad. Appollonius. Pygmalion. Sichaeus. Dardan.

App.
Kom ghy gedwongen paer,
Ghy Konings kinderen, en valt het u nier swaer
Dat ick mijn voer naer will' op uwen neck kan setten?

Had.
Ick staet gewilligh toe, ghy geeft my last en wetten,
En 't voordeel is geringh 't geen ick bevochten hebb',
Maer 't luck dat is gelijck als een afvallend' ebb',
Hebt ghy sin uw' geluck als hoonigh ingesoogen,
Ick sie het haest voor u seer deerlijck uytgespoogen.
't Geluck gelijckt wel glas, men bryselt het tot gruys.

App.
Soo ghy dit vatten kont wat jaegd' uw' uyt uw' huys?
Kost ghy niet neederigh aen my u onderwerpen?

Had.
Indien ick mijn vernuft soo kon te vooren scherpen
Dat ick geweten hadd' dit al te droevig lot,
Ick hadd' geen kans gewaegt: heeft luck my eens bespot,
Ghy zijt haer schimpery noyt seeckerlijck ontvlooden.
Maer segh my, om wat reen hebt gy ons hier ontbooden?

App.
Ick kom en toets u moet, zijt ghy de doot getroost?

Had.
Wanneer?

App.
Eer dat de Son verlaet dit morgen oost,

Eld.
Acht ghy ons vaders woort niet die ons wil rantsoenen?

App.
Ick kan mijn wraecksucht dan niet na believen soenen.

Eld.
En zijt ghy niet voldaen, nu wy gevangen zijn?

App.
Neen gy bedriegt my niet met sulck een loesen schijn.
Als ick u weer ontsloegh, wat baette my mijn vangen,
Als dat ick selver in mijn eygen strick bleef hangen,

Indien dat een van beyd' weer uyt mijn handen quam,
De smoock des oorelogs verschiep sich weer in vlam,
En d'ongemeene brandt steegh boven alle daecken,
Daerom wil ick niet eens aen u verlossingh raecken.

Had.
Soeckt ghy gevangens recht t'onthullen door gewelt?

App.
U leven en uw' doot is in mijn handt gestelt.

Had.
Ghy sult de nagels dan tot wraeck mijn vader lengen,
Want hy sal sulck een moort sijn leven niet geheugen.

App.
Ick schop u vaders macht, en slae het inde wint
Al 't geen hy tot uw' besten reddingh onderwint,
Gelijck een Arent swicht voor een paer teere duyven,
Die op een groot geklap van wiecken komen schuyven;
Of als een graege wolf schrickt voor een teeder lam,
Al even soud' ick oock, indien hy tot my quam.
Ick stae hier selfs te roer, hy heeft aen my geschreven,
Dat hy sich tot u heyl reets heeft op wegh begeven,
Maer soo ick hem maer eens kan in mijn net beslaen,
Ick sweer hy sal my noyt weer levendigh ontgaen.

Eld.
Keer u genadigh Vorst aen dit ons angstigh smeecken,

App.
Ick ben een diamant onmogelijck te breecken.

Sich.
Sijn Majesteyt sy slegs voor haer wat reckelijck.

App.
Of bidt gy ook voor haer? gy toont geen helden blijck
Dat ghy uw' vyant wilt gevangen 't leven schencken,
Die eerst door toorn genoopt om uwe doot dorst denken,
Hebt ghy de oorloogs toorts ontsteecken in haer lant,
Om slegs 't gemeene graeuw te helpen aen een kant,
En d'hoofden ongestraft haer lust te laeten boeten?
Ick wil met dese klingh selfs in haer boefem wroeten.

Sich.
Sy lijden straf genoegh nu sy gevangen zijn.

App.
Dees straf vernoegt my nier, dat straffen is maer schijn.

Sich.
Men moet der Vorsten suer met mededogen soeten,

App.
Hoe soud ick dan mijn lust tot wreken konnen boeten?
Soud ick 't gemeene volck dan plaegen om een Vorst?

Sich.
Dat vind ick niet geraen,

App.
Ghy siet mijn tooren dorst

Naer wraeck, en kan sich niet dan in haer bloet versaden,
Wanneer ick met mijn kling mag in haer rompen baden.

Pygm.
De Koningh vul de buyck van d'hongerige wraeck,

Dard.
So demptmẽ d'oorloogs toorts, daer elk naer heygt en hackt.

Eld.
Ay! laet dog het versoek van vader u bewegen?

Had.
Bedenk dat sig mijn vrou nu vint op 't hoogst verlegen.

App.
Uw' vader en uw' vrouw' sal haest hier zijn in 't Hof,
Doch ick ben doof voor haer, sy sullen licht mijn lof

Met smaeckelijcke reen, en hoonigh soete woorde
Verhaelen, of sy my licht met gesmeeck bekoorde,
Maer neen ick vlie dien roet met hoonigh ingeleyt,
De weerstuyt is te groot die sich hier uyt verspreyt;
Kom breng haer beyde wegh, wy sullen 't werk beseffen,
Of wy noch meerder macht uyt dees gevangen treffen.

Appollonius. Pygmalion. Sichaeus. Dardan.

App.
Segh nu in 't kort wat raet gy voor dees saeck bestemt,
Dat ick mijn wraecklust sie behoorlijck gedemt?

Pygm.
De Koning brengh haer om gelijck hy heeft besloten,
Want uyt haer bloet sie ick u Setel seer vergrooten,
De Kroon reets op uw' hooft.

Sich.
Indien des Koninghs stael
Besmeurt wort met haer bloet, sijn eer leyt altemael
Verstoten in het graf; hy sal sijn roem verbasteren,
En openen elcks mont tot schelden en tot lasteren:
Soo groot u Achtbaerheyt gestegen is in top;
Soo groot kant sich de nijt met uytgelaten krop.
En sal dees Segeprael seer lichtelijck verswelgen:
Want yeder soeckt u eer met afgunst te verdelgen.

App.
Wat afgunst voed ick doch, so ick mijn vyand dood?

Sich.
Om dat ghy, wijl ghy kond haer geen verlossing bood.

App.
Sal ick mijn vyandt aan tot sijn verlossingh vangen?

Sich.
Elck die gevangen is mach naer ontslagh verlangen.

App.
So straft mẽ dan het graeuw om 't misdoẽ van sijn Heer?

Sich.
Het voorrecht van een Vorst dat is al vry wat meer.

App.
Sichaee, soo ghy niet u doen met helden daden
Deed' stijgen, end' u kruyn met Lauw'ren gingt beladen
Tot prael van *Tyrus* Hof, ick segh, dat ick u gaf
Noch hier op staende voet, de alderwreetste straf:
Het bloet begint in my van gramschap reets te sieden.

Sich.
Men moet het onkruyt van de wraek geheel uytwiedẽ.

App.
Siet ick verschoon uw' nu: maer Vorst *Pygmalion*,
Ghy licht voor *Tyrus* Rijck, gelijck de middaghson;
Ghy Oorlooghs Helt wat raet?

Pygm.
Soo ghy mijn raet wilt achten,

Soo sult ghy 's Konings Soons op Mavors outer slachten.
Men kreunt sich 't minste niet met ander lieden nijt,
Uw zegepraelen Heer vermeerdert steets de spijt,
Dat Mars haer dit misgunt, dat sy sulck krachtigh voordeel
Noyt op hear vyants tent verkregen,

App.
O u oordeel
Is recht gepaert met 't mijn.

Dard.
Ick stem het selve mee,
Doch mach syn Majesteyt tot meerder rust en vree
Het hoog gemijtert volck naer haer goetdunken vragen,
Indien 't des Priesters breyn alleenigh sal behagen,
So hebt ghy reen genoegh, waer meed' gy dit verbloemt,
Wãt 's Priesters gulde mont heeft haer ter doot verdoemt.

App.
Laet den Hofwichelaer voor mijn gesicht verschijnen,
Soo mach ick recht mijn raet gelijcken by den synen.
Gaet ghy Heer *Dardan* self.

Dard.
Ick stap gewilligh heen,
En yl om uw' geboon.

App.
Men dient met rijpe reen
Dees ongerijpte saeck een weynigh t' overwegen;
Noyt liet my *wichelaer* om antwoort staen verlegen:
Ick trof door synen raet den spijcker op het hooft,
Wanneer syn gulde mont my uytspraeck hadd' belooft.
Gins komt de vader selfs seer stemmigh in syn treede.

Argus. Appollonius. Pygmalion. Sichaeus. Dardan.

Arg.
Ick wens Jupijn bestrael syn Majesteyt in vreede.

App.
Ick wens dat al de goon voordeeligh syn aen my,

Arg.
Haer gunst beschijn dit rijck aen recht en slincker-sy.
Wat tracht syn Majesteyt uyt mijnen mont te hooren?
Of soeckt-se raet van my syn vyanden te smooren?

App.
U is seer wel bewust, hoe ick Damascus hooft
Door' t luck van eenen slag hebb' van syn macht berooft;
Areta swicht voor my, syn Soonen syn gevangen,
Ik soud haer graeg naer loon haer rechten doen ontfangen,
Want wie syn vyant schreumt, die bied aen haer den rugh,
Wie haer niet straffen wil, die bouwt een breede brugh,

Waer over sy noch eens den overwinnaer volgen,
En boeten soo haer wraeck nu kroppend' ingeswolgen,
Mijn Raetsluy sijn gesplitst, d'eẽ smeekt my voor haer lijf,
Den ander kittelt my tot wraecklust even stijf,
So dat mijn sinnen steets als wederwichtig hangen,
D'eẽ geeft my voet tot hoop, en sterkt mijn groot verlange
't Geen ick reets in mijn borst gevoet heb tot het Rijck,
Den and'ren seyt dat ick mijn eer quets doodelijck,
Dies Vader (want ghy weet Godts wijsheyt te vertalen)
Liet ick u voor mijn Troon als mijnen raetsman halen,
Dat ghy my spoedelijck het voorneem van de goon
Gelijck ghy sijt gewent, brenght voor mijn oor ten toon:
Uw' gulde mont heeft my vast in verbant gehouden,
Dat ick self tot een stip mijn voorneem op uw' boude,
En segh het vaerdighlijck.

Arg.
Als ick met dencken dringh
In 't binnenst van mijn hert, ontmoet my daer een dingh,
't Geen my al over langh heeft in mijn sin gelegen;
Ick sie de schaeckelen van 't ongeluck volregen
Ten kosten van *Areet'*: het vogels ingewant
't Geen in mijn laetste plicht der gooden wiert verbrant,
Voorspelde my veel nieuws, my docht ik sag twee Gierẽ
Gewapent met haer beck, en klaeuwen, voor my swieren,
Elck moedigh op haer kracht, elck hakigh naer elks doot,
My docht naer langh gevecht den eenen boven schoot,
En slingerd' met sijn nebb' sijn vyant, die aen 't swaeyen
Heel tuym'linghs uyt sijn kracht most op den Aertkloot
Den and'ren op hem aen, en speelde so de haes
Dat hy 't aesgierigh dier self maeckte tot sijn aes, draeyen;
En braste van sijn prooy: maer siet terwijl sijn klaeuwen
Noch root van 's vyants bloet, sijn mont naeuw was uyt 't laeuwen,
Schiet ylingh uyt een hoeck een langh verborgen Valck,
Valt op des winnaers lijf, gelijck een snoode schalck
Die achter een gehught past stadigh op sijn luymen,
Om sijn gewenste kans niet traeghlijck te versuymen,
En schiet van achter toe, soo dat men niet en weet
Waer men sich houden sal tot tegenstant gereet:

Soo schoot dees Vogel toe, en wist de Gier te treffen
Dat hy sich noyt en kon van sijne plaets verheffen;
Dit sweefde voor mijn oogh, Jupijn die sy gelooft
Dat hy Damascus Heer heeft van sijn macht berooft:
Mijn raet Heer Koningh is, behoed' u voor de Soonen
En wilt haer leven niet om groot of kleyn verschoonen;
Indien sy mogen eens ontworstelen uw' macht,
Ghy saeght u Koninghrijck haest tot sijn eynd' gebracht.

App.
So schat ghy dat de Soons noch naer mijn leven haken?

Arg.
Sy wagen 't uyterst lot, eer sy dit wilden staecken.

App.
Ick danck den Vader voor sijn goddelijcken raet,
'K beveel my in de gunst van die op 't Autaer staet.

Arg.
En Ick sijn Majesteyt aen Godt Jupijn bevolen.

Appollonius. Pygmalion. Sichaeus. Dardan.

App.
Wat dunckt u Vorsten, heeft Jupijn oyt yet verholen
Aen 't hoogh gemijtert Volck? En sal ick dit gety
Soo staeperigh en Iuy, soo onnut sien voorby?
En is 't niet beter eens de langhgewenste haven
Met wijsheyt aen te doen, als langh te moeten draven
Door veelderhande slagh van onweer en van wint?
Die 't luck heeft tot sijn dienst, wanneer hy eerst begint,
Sal die sijn gunstigh heyl soo wrevelijck verschoppen?
Het is de goon geterght, sy souden konnen kroppen
Hun haet; en vrouw Fortuyn soud' wijfeligh haer rat
Verdraeyen: Ick om laegh; mijn vyandt in mijn Stat;
Mijn volck vernielt; mijn Rijck vertreen; mijn Kroon verlooren:
Ick tast eerst toe, en geef haer straf, haer toebeschooren;
En wie mijn woort weerspreekt die vrees mijn ongenae;
Jae boet het met de doot.

Pygm.
Sijn Majesteyt die rae
Dat sich gelegentheyt laet by het voorhooft vatten:
Maer kael van achterhooft laet sy dien heel afmatten
Die haer met groot berouw' en moeyten grijpen wil.

Sich.
De Manslagh aen de Soons, dat is alleen de spil
Waer op ons ondergangh noch eyndelijck sal draeyen.

App.
Kont gy der gooden Tolk met sulck een vonnis paey

Sich.
Ick acht geen Priesters woort, sy spreecken by de gis.

App.
Ick acht u noch veel min, want ghy spreeckt altijt mis.

Sich.
De weerstuyt sal ons noch eens voor de schenẽ springẽ.

App.
Tergt gy mijn gramschap dan; Ik mag niet langer dingen
Met yd'le reen. Hou daer, verrader van het lant,
Gaet ghy de Soonen voor; kom legh hem aen een kant.

Pygm.
Langh leef syn Majesteyt in wijsheyt hier op aerde.

Dard.
En delg syn vyant uyt die ons met raet beswaerde:
Maer sie ick niet in 't Hof *Kratillus* komen aen,
Hy stapt met yl'ge treen al voorwaerts op ons aen.

Kratillus. Appollonius. Pygmalion. Dardan.

Krat.
Jupijn reek eeuwigh uyt de Majesteyt syn leven.
De dochter van *Areet* heeft sich op wegh begeven
Tot lossingh van haer man; En is alreets in 't Hof,
Versoeckt met nedrigheyt behoorlijck verlof,
Of sy van het rantsoen magh voor u ooren spreken:
Haer schoont' heeft krachts genoegh een steenen hert te breken;
Haer oogen schijnen reets verandert in een vliet,
Want uyt dees stroomen, sy al biggelend' begiet
Haer bloosend' aengesicht; sy schijnt in druk te smooren.

App.
Ick geef haer graegh geley, en sal haer willigh hooren,
Maer niet voldoen; want siet ick houd' my aen de goon,
Die hebben 't waeckend' oogh te houden my geboon.

Pygm.
Sijn Majesteyt en sal geen wraeck des Hemels tergen.

App.
Eer wijck de zee voor 't lant, of ongast vrye bergen
Tot niet, eer ick my laet verrucken van mijn wit;
Het is voor my genoegh dat ick een rijck bezit:
En 'k sal haer klachten oock met doove ooren hooren,
Doch 'k laet my nimmermeer door haer gesmeeck bekooren,
Mijn sinnen zijn verstaelt, mijn ingewant verhart,
Mijn hooft als Diamant, dat al de hamers tart.

Pygm.
Gins komt sy stadig aen, doch droevigh in haer wesen.

App.
't Zijn tranen; ick behoef niet voor haer kracht te vresen.

Polydamia. Apollonius. Pygmalion. Dardan. Kratillus.

Pol.
Jupijn bescherm de staf van sijne Majesteyt,
En houd hem aen 't geluck gedurigh toegewijt,
Ick kom met nedrigheyt, voor u gesicht verschijnen,
En sie of ick niet kan verlossingh voor de mijnen
Verwerven, voor u oogh, mijn ingestelde reys
Is nergens om geweest als om dees mijnen eys,
Indien 't u oogh behaeght hier voor u oor te brengen:
Mijn plicht gedooghde niet geen uytstel of verlengen,
Door dien mijn Egae is gekluystert en geboeyt,
Mijn siel tot sijn ontset in groot verlangen gloeyt;
Als 't hooft niet wel en is verquijnen stracks de leden;
Wanneer het lichaem kan aen 's hoofts verlossingh treden
Betoont het dat het niet is van sijn hooft ontaert.

App.
Ghy hebt voor u genoech uw' rechte plicht bewaert,
Dies sal ick met gedult verhooren uwe klachten.

Pol.
Ick hoop sijn Majesteyt sal mijne tranen achten.

App.
Ick achtse; doch laet ick uw' woorden evenwel
Eerst hooren, eer ick u een wijslijck vonnis vel.

Pol.
Sijn Majesteyt die weet, (hoe soud' hy het niet weeten)
Hoe 't glibberglat geluck my onder heeft gesmeeten,
Jae gantselijck verplet, doen d'uytkomst van een slagh
Mijn achtbaerheyt begroef te saem op eenen dagh:
Want 't nootlot, (Ach! 't verhael dat perst uyt my de tranen
Wanneer ik 't ongeval begin slegs te vermanen,)
Dat heeft haer uyt haer Rijck in uwe hant geset;
De sneed' van uwen Dolck op haren hals gewet;
Nu heeft haer 't ongeluck sulck een quetsuer gegeven,
Dat ick selfs stae beducht of sy oyt weer sal leven,
De liefde tot mijn Man, en mijn vereende siel,
En d'oorloghs last die hem soo lastigh overviel
Die dwongen my dat ick u voetbanck soud' gaen kussen,
Uw' goetheyt kan den toorn van 't ongeluck uytblussen
Wanneer dit mijn geween krijght op uw' harte klem,
En ick met tranen meuck u stael gemoet voor hem,
Voor hem die deerlijckleyt in uwe macht bedremmelt.

App.
Ay uyt uw' woordẽ ras! hier dient niet lang gesemmelt.

Pol.
Verschoon d'ellendigen, ô goedertieren Vorst!

App.
Sulck een verschooningh als ik van haer wachten dorst
Sal ick met effen maet in haeren boesem meten.

Pol.
Ay wilt u goetheyt niet in uwen toorn vergeten!

App.
De godtspraeck heeft haer reets aen Acheron gedoemt.

Pol.
De godspraek wort vry meer door haer ontslag geroemt.

App.
Wie Gods geheymspraeck kreukt, die kreukt het recht der godẽ?

Pol.
Hoe! hebbẽ sy genaed' gevangenẽ verbodẽ,
Die in een slaverny met haren hals gebuckt,
Door een ondraeghlijck Juck, sijn t'eenemael verdruckt?
Der gooden goetheyt spant de kroone boven alle,
Dies kan dees wreede daet de godtheyt niet gevallen.

App.
Behalven onse Goon begeer ick 't oock voor my,
Want haer verlossingh stiert mijn leven inde ly;
Wat voordeel soud' my doch mijn overwinningh baeren?
Als dat ick op een schip onseecker kon ervaren
De vlam van d'oorlooghs toorts die nu is uytgedooft;
En ick in 't voetsant dan kromp van mijn macht berooft,
Dies wil ick geen gewach van haer verlossingh hooren,
Dewijl mijn breyn voor haer, haer straff' reets heeft beschooren;
Mijn sinnen sijn verstaelt, mijn goetheyt is verhart,
Als ick de spijt herdenck, dan wort mijn wraeck getart.

Pol.
Ik bidd' laet ik de Vorst doch met mijn tranen meucken.

App.
Ghy hoeft mijn ooren niet niet uw' geklag te beucken.

Pol.
Ach laet de vader dan verwerven voor syn kroost,
Dat sy in haren ramp genieten desen troost,
En sien des vaders hart tot hun verlossingh hellen,

App.
Ick sal 't haer mondelingh getrouwelijck vertellen,
Maer dat ghy meenen soudt dat ick haer soud ontslaen,

Is niet als hooy gedorst, want ick sal daer niet aen.
'k Hebb' u mijn breyns besluyt kort te verstaen gegeven.
Kratille leyt haer uyt. Soo moetmen met die leven,
Wie oyt gedachten heeft tot mijn verderf gescherpt,
Ick sie het los geluck de bloodaerts vaeck verwerpt,
Doch sal op haer versoeck hun doot hun weeten laten.
Ghy Vorst *Pygmalion*, omheynt met uw' soldaten,
Hael de gevangens hier.

Appollonius. Pygmalion. Dardan. Eldad. Hadad.

Dard.
Wat voordeel heeft de Kroon,
Dien selfs van vader Mars de sege wort geboon:
Soo wart uw' staele vuyst in uwe vyants haeren,
Soo wortse weer geredt, wanneer sy vluchtigh waeren
Door d'ope velden heen; En haer gepackt verbant,
Ontlost wort door de kracht van uw' verwinnaers hant.
Dus moetmen wegen voor des vyants hulpe stoppen,
En boeten syne wraeck met afgehouwen koppen,
Versticken al de hoop van haer oyt opgevat,
Ick hoor *Pygmalion* aensleepen op dit padt,
Verselt met d'hoofden van d'gevangen hooft-vyanden.

App.
Hoe smaeckt u dit pleyzier, hoe hagen u dees banden?

Had.
Mijn opganck is geweest te weeligh inder daet,
Om noch in 't rijsen selfs te dragen sulck een smaet:
Maer 't schijnt het los geluck tracht ymant te verraden,
En keert hem toe de neck in 't bloejenst van syn daden.

App.
Uw' vrouw' heeft my gesmeeckt, met bitterlijck geween,
Doch ghy sult sterven, want ick bind' my aen geen reen.

Had.
Hoe sterven? acht ghy dan geen tranen van een vrouwe?

App.
Ick achten? neen voorwaer;

Eld.
Dat sal u licht berouwen.

App.
Wat vraegh ick nae berouw nu ghy gevangen zijt,
Uw' lichaem hebb' ick reets aen Acheron gewijt,
En kan ick met mijn list uw' vader selfs bestricken,
Die selve doelboogh sal oock op syn leven micken.

Had.
O yser hart! tyran, eedt-breecker, moordenaer.

Eld.
O bloethont! 'k wens het lot syn straf voor u bespaer,
Op d'alderwreetste wijs.

App.
Dat is recht kinder kermen:
Kom brengen wy haer wegh, wie haer recht wil beschermen
Verliest syns levens recht: want ick met koelen moet

Noch heeden desen dagh sal tappen af haer bloet.

Rey van Tyriers.

Sangh.

Het Hooft van 't Damasceensche rijck
Areet', begon naeuw' d'oorloogs toorts te reppen,
En uyt syn macht reets moet ten strijd te scheppen,
En sich gelegert in dees wijck,
Wanneer syn stander seer groothertigh
Geplant wiert, en ons volck viel smertigh,
Niet duldende dees grooten oorlogs last,
Die haer met haev' en goet hiel heel vermast.
Dees Lantplaegh putte steden uyt,
Begroef in gloeyend' puyn de muuren,
O al te weeden oorloogs-stuyt!
De Leeden moeten het besueren:
Als 't Opperhooft gesondight heeft,
Soo boet het die geen schult en heeft.

Tegen-sangh.

Ons Vorst is met gelijcke macht
Te Veld gestapt; het Harnas aengeschooten
Tot dienst en hulp van kleynen ende grooten,
Geen tijt onuutt'lijck toegebracht;
Komt met syn heyr op 't syne dringen,
En tracht dien dollen hont te dwingen
Die tot elcks achterdeel op onsen gront,
Elcks goet en bloet liet deerelijck gewont.
Hy heeft een kans met hem gewaeght,
En heeft den Vyandt overwonnen,
Sijn kruyn nu groene Lauw'ren draeght,
Nu is het suure werck begonnen,

Ten kosten van Aretas zaet,
Het geen in hechteniss' vergaet.

Toe-sangh.

De Lantvrouw' quant hier tijdigh aen,
En woud' van deser Soons verlossingh spreecken,
Doch hy liet haer het hooft niet ydel breecken,
Sy had seer haest voor hem gedaen:
Geen tranen konnen hem versoeten,
Sy sullen 't met haer halsen boeten,
Soo stijght syn wraeck, wanneer dat hy gedenckt
Dat wy door desen last soo zijn gekrenckt.
Elcks welvaert heeft een grooten krack,
Sijn gimmigheyt stijght seer rechtvaerdigh:
Die ons in ons ellende stack,
Is selfs wel sulck een eelend' waerdigh,
Als hy ons eer had toegeleyt,
Doen hy ons aendeed' schimp en spijt.

Tweede bedryf.

Archippus.

DE trage nacht heeft my ten bedde uyt doen rijsen, Naer dat sy met haer vocht des aerdrijx gront ging spijsẽ; Soo haest Auroor verlaet 't Oranje Ledekant Van Tithon haer gemael, en haren wagen spant, Verlaet ick inder yl de luye en lichte pluymen, Want ick mijn tijt niet wil van mijn meestres versuymen; Die my onthaelt, versorght, en koestert, jae bemint Als eenigh moeder kan haer uytverkooren kint. Ick baad in volle min en ongetoomde lusten, Versteecken van gevaer, op dese minnekusten; Ick streel haer boesem, en ick vind geen wederstant, Ick lesch in dese bron mijn heeten minnebrant:

Dit maeckt my buygsaem en wil vaerdigh haer te dienen? Haer liefd' aen my beloont schijnt meerder te verdienen, 't Is best dat ick mijn plicht doorvlegt met trouwe daen, Om soo haer hert tot my te smeeden vaster aen. Nu dien ick mijne ziel een weynigh weer met sorgen Te quellen, om gerust het ongeluck te worgen Het geen my dreygt, en reets met uytgelaten vuyst Mijn hooft bereycken wil, met overdaet begruyst. Ick ken den Koningh wel, en 't geen hy heeft bedreven, Sijn daden zijn in 't hert van 't gantse volck geschreven; Ick ken sijn Soon, voorwaer te los en licht van tongh, Die sal licht melden 't geen dat ick hier in begongh, Wat ongemeene buy staet my dan af te wachten? De Koningh moedigh op sijn ongemeene krachten, Die muylbant yder een, en temt met sijn gewelt Wie dat sijn rijck oft eer iets heeft te nae gestelt, En uyt de mont sijns Soons sal my mijn onluck spruyten, Het wringen van sijn stael sal my voor d'oogen stuyten, Dies yl ick yligh heen, en dien mijn Koningin Met mijne woorden aen dat ick haer recht bemin, Wy mogen met ons breyn gepaert te samen smeden Een vont waer door wy best het ongeluck vertreden. Een vrouwen breyn is loos en scherper van verstant, Doch laffer wel in moet: wy dienen hier gekant, Om d'uytgelate macht met meerder magt te dompelen, Eer ons d'verwinnaers hant komt schigtig overrompelen. Ick spreeck mijn Koningin, en sie hoe sy dees daet Met woecker wreecken magh selfs op des Konings zaet.

Archippus. Elise. Licoris.

Arch.
Maer daer verschijnt mijn Son vol Majesteyt: *Elise*,
Wanneer ick u behouw' wil ick 't graegh al verliesen,
Al wat ick reddeloos verliesen kan of magh,
Uw' min boeyt mijne ziel,

Elis.
Hebt ghy dan uwe dagh
Tot onser beyder heyl op 's Vorsten strot geslepen?
Wie rijpelijck een vont met voordeel heeft begrepen,

Die heeft de rechte ree getroffen, om sijn lust
Naer 't heng'len van de wraeck noch eens te sien geblust.

Arch.
Men moet de manslag wel met voordacht overleggẽ.

Elis.
't Ontmijden 't dreygende gevaer is doen, geen seggen.

Arch.
Wie dat zijn stuck begint bedenkt voor-eerst het endt,
De naesleep van een werck dient meed' seer wel bekent.

Elis.
Ons stuck heeft haest.

Arch.
Ick hoop het sal van daegh geschieden.

Elis.
Mijn Soon swelt vast in toorn, ick kan geen straf ontvlieden.
Indien dat hy ons' schant aen sijnen vader melt,
'k Weerhielt hem noch van hem, maer t'elckens met gewelt.
Indien sijn tonge klapt soo moet ons lichaem boeten.

Arch.
't Gevaer is bitter, doch ick sal het wat versoeten.
Wat dunckt u van mijn list dien ick nu hebb' gesmeet,
Tot wiens uytvoeringe ick stadigh ben gereet.
De Koningh weet ghy swemt in vloeden van veel sorgen:
Te komen voor 't geval, 't geen hem noch is verborgen
In 't prangen van *Areet*, dien hy beknippen wil,
Om met sijn doot een eynd' te maecken van 't geschil,
Het geen die rijcken staeg schijnt over 't hooft te hellen,
Wie sich met staetsucht laet in sijne ziel versellen,
Dien wort gestadigh door dien macker aengeport,
Dat hy 't al overheer het geen een Koningh schort.
Ick weet dat hem een oegst van veel bekommernissen
Staegh te verwachten staet: Ick hoef niet los te gissen,
Dies sult ghy desen vont beleggen neffens my:
Gae spreeck den Koningh aen, dat beest, en segh hem vry
Dat hy sich hoed', men waeck hier op sijn lijf en leven,
Dat ghy door min geroert, u selfs niet kont begeven,
Te heelen sulck een stuck, hy wacht sich voor sijn staet,
Jae sie met Argus oogh te breydelen den raet.
Versoeck dat hy uw' magh in 't avontmael versellen,
Soo sal ick knippen voor syn lyf en leven stellen.
Ick sal den Hooftman van de Lijfwacht koopen om,
Hy is mijn vrient, dat hy slegs tegen t'avont kom
Om onsen Koningh van syn rijck en macht te rooven,
Ick sal hem groote gunst by uw' Mevrouw' belooven:
En soo my dit geluckt, sal ick syns levens kiel

Doen stranden met gewelt, want dit vereyst mijn ziel:
Ick hoop ghy sult u raet niet tegens mijne kanten.

Elis.
Zijt ghy verseeckert van de Lijf-wacht en trawanten?

Arch.
O jae Mevrouw!

Elis.
En vast?

Arch.
Soo vast als ick begeer:
Men kromt elcks hert door list, tot goutsucht en tot eer.
Ick sal Mevrouw' soo stracks de loose laegh bestellen:
Met u verlof ick gae.

Elis.
Gae, wilt de wreetheyt vellen,
Verpletter hem tot stof, 'k loop graegh de doot te moet,
Soo ick beoogen magh dat hy meed' sterven moet:
Ick walg reets van syn naem, syn toren doet my schricken,
Dies moet ick my een eynd voor mijne vrees beschicken.
Wanneer de gulde Son in Thetijs armen leyt,
Vertrouw' ick sal syn doot hem seecker zijn bereyt,
En d'uytgeleefde ziel in Charons dennen sweven.
Wie met de Kancker wil op 't alderseeckerst' leven
Die kerf en sny haer uyt, eer sy haer wortel in,
Eer dat men twijfel hoe dat men haer overwin.

Archippus. Stragulio. Barges.

Arch.
Mijn vriendẽ weet gy niet dat schelmẽ zijn te straffen.

Stra.
Wie dat syn tijt versuymt keur ick voor loom en laffe;
Een moedigh hert verduwt geen hoon of bitse spijt.

Barg.
Wort ghy in tijt gehoont, ghy slijt licht wel door tijt.

Arch.
Wanneer de tijt vertraegt, en ons geẽ stof komt biedẽ,
't Moet dan door manne moet en dapperheyt geschieden.

Barg.
Mẽ wreekt een boosaert als mẽ hem verduldig draegt.

Arch.
O! dat is 't uyterste met sulck een soort gewaegt:
Men moet de bosen in syn lusten wat besnoeren,
Die swijgt en 't quaet verdraegt, soeckt meerder quaet te voeren
Tot d'eerst-gestelde ramp: maer wie de palen set

Tot d'ongetoomde lust, heeft syn verstant gewet,
Dat 't overnoodigh is hem soo met straf te mercken,
Dat hy als moedeloos sich tot geen quaet kan stercken.

Strag.
Wy vatten wel dat ghy 't op ymant hebt gemunt,

Ick stae 't u toe, soo ghy my ymant noemen kunt
Strafwaerdigh, sal syn doot met sure straf bekoopen.

Arch.
Van uw' bescheydenheyt kon ick niet anders hoopen,
De Koningh ist.

Strag.
Hoe? wie?

Arch.
De Koningh ist; een man
Boos, wreet en goddeloos, een duyvelschen tyran,
Vervreemt van al het geen de werelt deugt kan noemen:
't Is hem een eer dat hy van wreetheyt sich magh roemen,
Dies delgh syns levens licht; men roey dien wortel uyt,
Eer dat ons meerder quaet uyt sulck een stamme spruyt.

Strag.
Durft gy het dencken om des Konings ziel te delgen?

Arch.
Niet denken, maer ook doen. De aerde moet my swelgen
Soo ick mijn haet niet heb alleen op hem gekant,
Ick rust niet voor dat ick syn leven zie gestrant:
Want die versachting denckt te krijgen van een wreeden,
Die wacht niet anders als van hem te zijn vertreeden;
Hoort wat syn voorneem is: *Areta* is aen 't Hof
Verseit met Koningen, en meent te koopen of
Door voorspraek van AEgypt de doot van beyd' syn Soonen;
Hy hebbend' 't hert gesult in gal, wil niet verschoonen
Noch vader, soon of vrient, maer wil syn bloedigh stael
Doen swemmen in het bloet, getapt uyt altemael,
Soo weynigh past hy op beloften of op eeden;
Hy meynt door desen slagh drie rijcken te vertreeden:
En op dat hem syn Soon niet al te lastigh sy,
Soo heeftmen hem gestemt te wegen d'and're by.

Barg.
Wil hy syn eygen soon van 's levens grens verschoppẽ:

Arch.
Het geen ick segh is ernst, en niet om mee te poppen.
Ick segh dat al het Hof reets is ten val gedoemt,
Geen mensch verschoont, dan die syn werck als prijslijck roemt;
Soud gy uw' raet by hem, by sulck een wreedaert vlyen,
't Sou u tot geender tijt tot eer of nut gedyen.
Men mint verradery, men is met haet geterght
Op dien die eerst een mensch had tot verraet geverght;
Soo soud' hy op het ent, met reen een schelmstuck loonen,
Dit is 't gevaer 't geen ick aen uw' sleghs wil betoonen.

Strag.
Ick was van daegh in 't Hof en sagh *Sichaeus* doot.

Barg.
Die man was 't lant getrouw',

Arch.
Dat bracht hem in syn noot.
Dies bidd' ick wilt doch niet een schelm, in 't schelm! stuck stijven.

Strag.
Wy seggen u ons hulp, wat sullen wy bedrijven?

Arch.
De Koning moet van kant, in 't middẽ van syn vreugt,
En heeden desen dagh in liefd' en wijn verheugt,
Ick sal u t'avont ter bestemder plaetse brengen,
Ghy sult met uwe troep verselt zyn, in het plengen
Van Bachus sult ghy hem vermoorden met u klingh,
Ick sal het ander deel uytvoeren sonderlingh,
En ick sal u als dan met gelt en gunft betoonen,
Hoe dat de Koningin uw' diensten wil beloonen.
Ick gae het is hoogh tijt, en elck pas op sijn woort.

Strag.
Den wreden booswicht dient al lang te zyn vermoort.

Barg.
Nu laet ons uyt ons troep de beste mannen kippen,
Dat ons dien wreeden niet kom onverhoets t'ontslippen.

Archippus. Elise. Lycoris.

Arch.
Mevrouw het is volbracht, de lagen zyn bestelt,

Elis.
Soo is de trotze vuyst vermast door ons gewelt.

Arch.
My dunckt mijn netten syn archlistigh uytgespannen

Elis.
't Is noodigh dat men 't quaet uyt onse paelen bannen,
Een Leeuw vermont sich meed' wel in een vossen huyt,
Dat hy door listen magh verkrijgen tot syn buyt,
Waer in dat hem 't gewelt geen eygen keur wil laeten.

Arch.
Gewelt met list doormengt is goet en kan ons baeten.
Een eedelmoedig hert het geen naer wraecksucht hijght.
Snackt naer geen ander dingh ten sy het dit verkrijght,
Dies willen wy ons lust naer ons vernoegen boeten,
Soo kan ick weer het zoet van ons gevaer versoeten.

Elis.
Ons stael dat dient gewet;

Arch.
't Is waer, 't is meer dan tijt.

Elis.
O! waerde minnaer? ô! hoe berst ghy uyt met vlijt,
Om uwe ziel met sorgh om mijnent wil te drucken;

Arch.
't Is reden dat mijn ziel tot uwen dienst komt bucken,
Want als ick slegs beschouw' al uw' aenminnigheên,
Soo quetst ghy met u liefd' het midden van mijn leên:

Vaer wel mijn lies. 't Is tijt dat ick met moeyte schicke,
Dat hy sich uyt dees strick noyt weder kom t' ontwicken.

Elise. Lycoris.

Elis.
O Vaderlijcke goon! bescherm doch onsen vont,
Os ick sie eer en roem seer deerelijck gewont!
Wat koestert niet de min uytmuntende gedachten?
Hoe scherptse 't brijn?

Lyc.
Mevrouw' dan sult ghy eerst versachten
Uw' rouw' wanneer ghy zijt ontslagen van uw' Soon,
Die dient in tijts beheert, of schopt u van uw' troon;
Mijn dunkt dat hy syn spijt al preut'lend uyt gaet stroyen,
En dreygt u met uw' man, wat vloeck hy uyt sal goyen,
Dat kont ghy lichtelijck behartigen, als spijt
Een wack're ziel bestoockt, en voet krijgt door den tijt,
Sy soeckt geleeden smaet met meerder smaet te wreken.

Elis.
'k Sal nae syn ondergangh al vaerdiger gaen steken,
En leggen 't hoost seer mack voor hem in synen schoot,
Elck voegt sich nae dat sich gelegentheyt aenboot:
So ick hem slegs met list kan van 't bancket doen smaken,
'k Sweer hy sal voor 't gelagh syns levens adem braken:
Men dient geen groot geraes te maecken, om in 't net
Een al te loosen vos te houden starck beset:
Maer 'k sal mijn wreden aert met weynig honig mengen.

Lye.
Wilt ghy hem dan met een oock om syn leven brengen?

Elis.
Als ick een stam afknot, verschoon ick dan een tack?

Lyc.
Uw' is noch niet bewust wat goetheyt in hem stack;
Hy is een Prins voorwaer wel waerdigh lijf en leven;

Elis.
Ick neem het wederom, ick hebb' het hem gegeven;
En wat dat in hem is betoont sich klaer en wel,
Dat hy onwilligh is te doen naer mijn bevel,
En hy soud' lichtelijck mijn handel heel verklicken,
Wie leven wil gerust moet sulck soo naeuw niet micken.

Lyc.
Gins komt dien jongeling soo moedigh en soo schoon,
Dat hy in syn gelaet selfs overtreft Adoon.

Archistratus. Elise. Lycoris.

Arch.
Wel Moeder meynt ghy my noch langer te vervoogden?
'k Val nu soo buyghsaem niet?

Elis.
Het geen de goon gedooghden
Sult ghy dat sonder reen verschoppen en versmaen?
't Schijnt dat sy mijn vooghdy soo over uw' verstaen.

Arch.
Oneen, Jupijn en smaeckt noch kracht noch dwinglandyen,
Maer ghy sult eyndelijck voor u misgrepen lyen.
Wat hebb' ick al geleen? wat heeft mijn volle krop
Niet goddeloose daen verswolgen? och! ick stop
Mijn ooren, als 't verstant noch sleghs begint te heugen
Van 't uyrgekipte quaet, en gruw'len die niet deugen:
Uw' t'saem gekuypte list, en ongetoomde lust,
Die ghy verhit in min, hebt met u lief geblust;
En my vervreemt van troost, die kinders aen haer moeder
Genieten, in haer leet: geen beer was oyt verwoeder
Gekant op eygen vlees, als ghy zijt tegens my,
En dat alleen uyt sucht tot wreede heerschappy.
Ick hebb' mijn vader reets beginnen te verhalen,
Hy dreyght dat hy u dit seer diersal doen betalen,
Want syn verbolgentheyt brant boven maten seer,
En soo hy nu niet was belemmert door een sweer
Die hem is opgebracht door beyd' *Areetaas* kinderen,
Hy soud' u trotse maght en geylheyt haest verminderen,
Want ghy hebt langh genoegh getergt ons taey gedult:
De straf wort recht besteedt naer grootheyt van de schult,
En dees uw' Pol sal meed' voor syne lusten boeten,
Wanneer dat wy uw' beyd' vertreden met ons voeten;
Ghy beyd' verdient voorwaer geen eerelijcke doot,
Die eer, en roem, en deught soo wreevelijck verstoot.

Elis.
Mijn Soon ick bid houw op van moeder soo te lasteren.

Arch.
't Is u vermaeck u ziel t' onteeren, en verbasteren,
Die eedelmoedigheyt die u heeft voorgeteelt,
Ick gruwel voor u daet.

Elis.
Ghy hebt my niet verveelt,
Uw' vader was al langh in menschen bloet versoopen,
Dus docht hy door dees vont syn vryheyt te bekoopen:
De Koning swemt in vreugt wanneer hy swemt in bloet,
En soo syn dorstigh hert met doode rompen voet,
Seyt hy, dees leeuwen aert is 't billijck te ontvlieden.

Arch.
U ziel schijnt oock geheel te jancken naer gebieden.

Elis.
Ach neen! mijn soon! mijn wil is buygsaem aé een Vorst
Die niet soo hongerigh naer menschen bloet en dorst,
Maer toont sich reckelijk voor kleynen en voor grooten.

Arch.
Most gy uw' plicht dan soo quaetaerdig van u stooten?

Elis.
Ick stietse niet, maer dacht dat hy syn plicht eerst brack,
Vermits hy sonder reen vaeck naer mijn leven stack:
Doch ik neem willig weer 't juck van gehoorsaemheden,
Waer door ick aen mijn lief verplicht blijf.

Arch.
't Is met reden.

Elis.
Verschoon my heb ick oyt mishandelt tegens u!

Arch.
Neen, paeyt de Vorst alleen.

Elis.
Siet hier uw' moeder, nu
Gebogen, knielt voor u, wilt slegs haer fout verschoonen,
Wat kint hadd' oyt vermaek syn moeder te gaen hoonen.

Arch.
Wat moeder nam vermaeck te syn een kinder-plaegh?

Elis.
Ick deed' om beeters wil.

Arch.
Ghy deed' het alle daegh.

Elis.
Verschoon uw' moeder!

Arch.
Wel 'k sal my genadigh keeren
Soo ghy u tergen staeckt, en segh my uw' begeeren?

Elis.
Dat ghy het herte meuckt, 't geen op my is verhart.

Arch.
Gy eyst wat groots; edoch 't getuyg'nis van mijn hart
Is machtigh om mijn ziel daer gans toe t' overreden.
Ick gae, en blijf uw' Soon:

Elis.
En ick uw' moeder. Heeden
Sult ghy de scherpte noch beproeven van een dolck,
Mijn veynserijen syn een grondeloosen kolck
Die sullen beyd' den soon en vader noch verdrincken
Eer ick mijn wreken staeck, 'k wil liever selver sincken,
't Is onnut dat ick nu mijn kostelijckentijt
Soo noodigh tot mijn wil, onnuttelijck verslijt,

Die die syn voorneem wil wat klem en nadruck geven,
Moet in syn voorneem spoen, 't is beeter hart gedreven,
Als traegelijck verflaeuwt, en dan op 't eyndt geweent,
Eerst moet men sorgen, dan van sorgen syn gespeent.

Rey van Tyriers.

Zangh.

Wat is het rijck een lastigh juck,
Het geen den drager prangt met druck,
En houdt hem gants ter neer geslagen,
Sijn kracht versaeckt dien last te dragen,
Sijn beenen sijgen, end' zijn ziel
Die is als een geladen kiel,
Te lastigh om syn last te voeren,
Die zich niet laet door 't roer verroeren.
Wie isser doch veel grooter slaef,
Als die sich uyt-slooft voor een ander,
Men schat een gulden Kroon een gaef,
Maer s' hangt door moeyten in malkander,
De gulde schael schenckt aen hem zoet,
Hoe wort syn vreught vermenght met vreesen,
Die nat elcks herssens leven moet,
En wort van niemant noyt gepresen,
Ach! sulck een Kroon wort hem van loot,
Die 't hooft verdruckt, en haest ter doot;
Sulck een siet steets de doot voor oogen,
De vreugt van 't rijck, is haest vervlogen.

Tegen-zangh.

Al sleept de Kroon een groot getal
Van ellend' die haer dragen sal,
Nochtans ist heerlijck te gebieden,
Elck soeckt dees eer by onse lieden:
De sorgh des rijcks is niet soo swaer,
Indien een Koningh geen gevaer
Dorst uyt syn eygen huys verwachten.
Een Huw'lijck baert hem swaerder quaet:

En is gevaerlijcker te achten,
Vermits de stutten van den staet
Beswijcken, en niet konnen lijden
Veel swarigheên aen beyde zijden:
Een vrouw' sleept meerder ongeneught,
Als veeltijts menschen oogen heught.

Toe-zangh.

Indien het lot syn gunst verleent,
Dat Venus sich met Mars vereent,
Soo weertmen alle swarigheeden
Die oyt in rijcken zijn geleeden:
Want Mars bewaert den onderdaen
Dat hy syn Heer ten dienst moet staen,
Soo leertmen dan vrouw' Venus knippen
Besnoeyen, dat sy niet en kan
't Gewelt doen stranden aen haer klippen;
Sy is genegen tot een man,
En buyght sich need'righ voor die voeten
Die 't huys des rijcks beschragen moeten.

Derde bedryf.

Appollonius.

GEwelt queeckt sorgen aen: Hoe onlangs is 't geleden Dat sulck een schoone vrouw' met tranen heeft gebeden Dat ick *Aretas* kroost van banden soud ontslaen: Maer neen, ick kant niet doen, ick kan dat niet verstaen, Dat die die sulk een kracht gepleegt heeft in mijn landen, Van my gemuylbant soo, ontkomen soud' mijn handen? Sal ick gelijck een wal voor mijn gemeynt geleyt, Die met mijn staele borst, mijn vyant hebb' verspreyt, Soo dat hy langs het velt ons vluchtigh toont syn hielen, Noch lijden, dat mijn volck door kracht van sulcke fielen Noch met mijn ondanck selfs sal werden onderdruckt! Neen, neen! indien de kans een weynigh was geluckt, En godt Gradivus slegs haer had gegunt mijn zegen,

Ick hadd' al lang mijn straf van's vyants dolk verkregen, Ick sagh mijn eer mijn goet, mijn leven selfs gestrant, Door dien ick swichten soud door haer gewelt vermant, Daerom 't geen ick van haer soud' hebben moeten dragen Dat legh ick nu op haer; 'k sweer by de dondervlagen En by het schitt' rend' vuyr dat door de wolcken straelt, Dat ick op dese stont stracx hebben sal betaelt, De vrientschap die sy my door d'oorlogs toorts bewesen, Die and're plagen wil moet recht syn straffe vreesen: 'k Schrey voort tot wraek, en heb die in mijn borst geënt, Die heeft een lust tot moort, een hoop tot 't rijk geprent: Ick sal onmeuckbaer zijn voor tranen of gebeeden, Voor dreygen, smeecken, of voor diergelijcke reeden Een bulderende buy van 't dreygende gevaer, Door 's priesters mont gespelt, verlockt my, so ick spaer De Soons, ick spaer een straf, voor mijnen hals beschoren, Wie niet straft als hy kan, heeft 't recht tot straf verloren, En wie syn vyandt spaert, bespaert syn eygen straf, Een doodelijcke slangh die hem de dootsteeck gaf. Maer hoor ick geen gerucht hier op mijn Hof genaken?

Pygmalion. Appollonius.

Pygm.
Metu verlof,

App.
Segh op.

Pygm.
't Zijn wonderlijcke saecken,
Het zijn drie Koningen, die met een groote stoet
Verselt, syn Majesteyt, met needrigheyt den voet
Tot teecken van haer gunst versoecken selfs te kussen,
Sien of sy 't brandent hert in toorn niet konnen blussen.

App.
Wie raet haer lien soo stout, dat sy noch na de gront
Van 't grondelijck besluyt, met teeckens en met mont
Tot onser aller trots, soo stoutlijck durven peylen,
Sy sullen met gevaer op blinde rotsen heylen,
En stranden selver eer, eer ick ontglyen liet
Die prooy, die need'righ my tracht midden in 't verdriet
Gelijck als in een kolck en afgront te verdrincken,
Gae breng haer hier, ick sal iu haer gehoor doen klincken

Sulckonverwachten maer, dat sy mijn gramschap sien,
En hoe dat sy haer straff'; en ick mijn wraeck bedien:
Indien *Areta* komt, hy laetter wis syn leven,
Het past hem best door my als door het graeuw te sneven,
Want hy door mijne hant syn doot roemruchtig maeckt,
Sijn doot in hem syn ramp, in my mijn sorgen staeckt.
Hoop sie ick tot syn rijck indien hy komt te sneuvelen,
Eer sal de rouwe Olymp, veranderen in heuvelen
Eer dat ick swichten sal, en nu mijn mannen hert
Niet uyte, 't geen tot wraeck steets aengeprickelt wert.
Gins komen sy.

Appolloniut. Pygmalion. Dardan. Areta. Antiochus. Ptolomaeus.

Aret.
Ick kus dien grooten Heer syn voeten,
Voor wien die machten van het aertrijck buygen moeten.
Ick vley mijn ouden hals ten dienste van dien Vorst,
Wiens achtbaerheyt wel eer ick schandigh heb bemorst;
Ick met mijn vrienden bidt dat ghy my wilt vergeven,
Dien misslagh, dien ick heb soo tegens u misdreven;
Verschoon me, ô groote Vorst, en siet *Areta* hier;
Die komt, op dat syn hooft uytdooven magh het vier
Waer in uw' rechte wraeck schijnt op mijn kroost te branden;
Om d' uur van uw' geboort, en moederlijcke banden,
En 't Koninglijck gemoet 't geen tot meedogen helt,
Schouw' met een needrigh hert my tot uw' juck gestelt,
Laet my het wringen van de ketenen beproeven,
En schenkt my sleghs de Soons, het sal my niet bedroeven
Indien ick lijden magh, dat ick haer vryheyt sie,
Let op wie dat hier bidt, en oock let wel voor wie;
Ay! laet ick 't staele hert met dese tranen meucken!

App.
Ghy legt met naer geklag mijn ooren hier te beucken:
Rijs op kleynmoedige, is nu uw' macht geboeyt,
Die eer als siedend' heeft in mijn bederf gegloeyt.
Ten past geen moedige, die andere dorst dreygen,
Verwijst met wijfs-gekerm soo ymants hert te neygen.
Maer doe uw' voorstel?

Aret.
Ach! 't geluck houdt geen besteck,
Het toonde my wel eer syn voorhooft, nu den neck,
Jae heeft mijn Soonen selfs gelevert in uw' handen,
Die gy naer Krijgsrecht houd geknevelt in haer banden,
Ick kom hier selfs, dat ick haer wederom versoen,
Want sy onnosel zijn, ick kond alleen misdoen,
En bidd' dat ick de straf magh voor haer alle dragen,
Laet ick doch met mijn neck haer beyden onderschragen,
En laet my torssen Vorst den last van uwe wraeck,
Want ick met mijn gebeen, niet als naer lossingh haeck,
Die ghy, ô groote Vorst haer kont alleenigh geven,
Godt Mars gaf uw' tot prooy, haer weelderige leven,
Geef det de vader weer, en houd haer als die geen,
Die noch tot uwen dienst ten strijde sullen treen:
Os soo sy losbaer zijn, (ô goon!) bedenck vry schatten,
Al wat mijn Koninckrijck in rijckdom kan bevatten,
Dat vatt' syn Majesteyt, en fnuyck mijn krachten: dan
Verseecker hy syn stoel: want een gewonnen man
En sonder zenuwen des Krijgs en kan niet deeren;
Of soo ghy borgtocht soeckt, hier stel ick dese Heeren.

App.
Ghy bloodaert, smeeckt ghy nu, nu ghy ontsenuwt zijt,
Krancksinnigen, ick sweer dat ghy mijn hert doorbijt,
Wanneer ghy dese spijt hervonckt in dese leeden:
Ick u barmhertigh zijn? Ick passen op gebeeden?
Ick door gesmeeck geroert? Ick door een wijfs gesucht
Gedwongen tot genaed'? en ghy mijn hant ontvlucht?
En weer u Soonen los? de donder moet my pletten
Eer dar ick lijden sal, dat ghy een voet sult setten
Uyt dees mijn zael: Ick spel u heeden sulck een straf,
Als oyt wraecksuchtige syn wreeden vyant gaf.
En ghy, ô borgen! sult meed' u vermeetelheeden
Betaelen, dat ghy dorst soo voor mijn aensicht treeden.

Antio.
Is 't wreecken dan uw' recht, en is uw' wil een wet?
En acht ghy geen gesmeeck?

Ptol.
Ick bid u Vorst. Ay! let
Hoe gy het recht verkreuckt, gegunt aen groote Heeren.
Bedaer u toornigheyt.

App.
Sal ick noch moeten leeren

Hoe dat ick handelen met mijnen vyant sal?
En dat van uw? ô spijt! ghy maeckt dat my mijn gal
Opberst door sulcke reen, hy is mijn vyant, woorden
En binden my nu niet: deed' hy als 't wel behoorde,
Dien ouden schuddebol, dien wit en grijsen hont,
Dat hy 't hert van mijn volck gaf sulck een diepe wont;
Had hy mijn achtbaerheyt so schand'lijk niet geschonden
Noyt quam hy tot dit leet; hy heeft sich onderwonden
Het moorden, 'k moord hem eerst waer uyt dit onheyl quam,
Mijn saeck is recht, want ick de wapenen aennam,
Om hem 't geen 't stael misdeed met stael weer te vergelden,
Ick wil het doen, ick wil, uyt wraecksucht.

Aret.
Ick kom melden
Mijn misdaet groote Vorst, en smeeck u om genae.

App.
Ghy zijt mijn gunst niet waert, 't berouw komt nu te spae.

Aret.
Men roert het ingewant selfs van de groote goden
Die recht meedogent zijn:

App.
Die hebben selfs verboden
Dat ick mijn gunst aen u soud leenen, want de trouw
Van uw' gebroocken eedt verdient dit naberouw,
Ghy sult soo dadelijck door mijne handen sterven.

Aret.
En kan ick dan geen gunst, ô groote Vorst verwerven,
Ay my! ô dubbelt wee! ô dierbetaelden strijt!
Die soo mijn eer, mijn zaet, mijn levens lamp doorbijt.
Ach groote Vorst, ghy zijt niet hardt van stael os steenen,
Al waert ghy marmor, en gesoogen hadd' de speenen
Van een verslindend' dier; al waert ghy opgevoet
Op Taurus steyle kruyn met leeuw' of draecken bloet,
Soo soud u doch het hert tot mededoogen hellen,
Want wie soud in een mensch wat anders konnen stellen.
Als 't geen gemeynschap heeft met 't menschelijcke hert,
Ay staeck uw' wraeck! stel uyt uw' gramschap! die nu wert
Geport, ghy hebt de gunst der goon tot uw' genegen
Die toonden my den neck, maer uw' een milder zegen,
Ay! port haer niet tot wraeck, door sulck' ondanckbaerheyt,

Dat my de oorsaeck is dat ick nu legh gevlijt
Voor u, 'k misbruyckte meed' mijn lof en zegebladen,
Bemorste ondanckbaerlijck der goon grootgunste daden;
Want ghy.....

App.
Ay staeck u reen! ick acht die niet, ghy sijt
Met uwe Soonen beyd', de doot al toegewijt;
Een schandelijcke doot sult ghy soo daedelijck sterven;
Uw' Soonen sullen dan haer soeningh meed' verwerven,
En sterven neffens u, want soo de Vader sterft
't Is billijck dat de Soon met sijnen Vader erft,
En al wat manlijck is van all' uw' ondersaten
Dat gae al meed die gangh, geen tegenstant magh baten,
Want als ick 't hooft verplet, wat acht ick dan de leen?
Voor dat sy schandelijck met voeten sijn vertreen,
Ick acht geen moet of man, of kracht, of bitse woorden,
Of smeecken vaneen vrouw' 't geen andere bekoorde,
Of dreygen, of op recht, of yets daer ghy op denckt,
Ick ben niet eer gerust voor dat ghy sijt gekrenckt;
De gooden leerden my boosdadige te straffen.

Aret.
Soo sal den Hemel meed' aen uw, u loon verschaffen,
Bloetdorstigen tyran, waer leyt het heyligh recht
Gekluystert door gewelt?

App.
Uw' saeck is nu gesleght.

Aret.
Is d'aerd' van heul berooft? ick soek het aen de goden,
Os sijn die meed' van huys? verrader wilt my doden,
Bekladt u klingh in 't bloet, siet hier mijn starcke borst,
Wat? neen, ick weygers uw', s' is niet voor sulcken Vorst
Die tegens trou, en eet sijn woort breekt, kom mijn sonen
Ontfangh uw' Vader dan, en wilt sijn fout verschonen,
Ick bidd' u om genaed'! of wortse my ontseyt?
En is 't u niet genoegh dat ick u heb gevleyt?
Kom hier verrader, kom, wat draelt ghy? dorst gy vangen
Mijn Sonen? houw, swijgh stil, de Vorst die soud' u hangen,
En proeven aen uw' hals 't gewichte van uw' lijf;
Mijn Soonen sijn weer los, ô vreughdigh tijtverdrijf!
En ghy *Elysich* velt, 'k omhels u in mijn armen;
Maer sacht, wilt ghy, ô Vorst! uw' over my ontfarmen
Wat seght ghy? swijght ghy stil?

App.
Bekent ghy nu uw' schult?
Nu ghy in 't minste geen genaed' ontfangen sult?

Aret.
Ick danck u groote Vorst, nu lach ick, 'k kan niet lessen
Mijn lust tot lacchen, wel, wy staen hier met ons sessen,
Sijn wy niet sterck genoegh? of ick? dat ick het stael
Hem in sijn boesem wringh, en soo mijn Soonen hael?
Of Heeren is uw' moet soo deger nu versleten
Dat ghy de reddingh van uw' leven wilt vergeten?
Uw' danck ick Vader Mars, dat ghy my winnaer maekt,
En dat dien snoden hont is door mijn hant geraeckt;
Nu voer ick 't leger aen, en quets.....

Ant.
Ay! wilt bedaren,
En leer uw' sinnen hier wat inden toom bewaren
Voor sulk een Vorst, gae heen, en smeek: end' ik val mee:
O Vorst van soo veel lants, en van de groote Zee;
Sie hier drie Koningen, die bidden u als slave,
Alleenigh om de Soons, ontsegh haer niet dees gave;
Ghy kent het draejent Radt van 't ongeluck noch niet,
Bedenck eens onse ramp, het geen niet is geschiet,
Dat kan en sal noch eens, en eyndelijck geschieden;
Ick segh het niet uyt trots, u kan ick niet gebieden;
Maer soo hier bidden helpt, ontstae de vrienden al,
Wy sullen dienstbaer sijn aen u, in al geval,
Of soo ghy wreedelijck ons wilt tot wreetheyt porren,
Soo scherpt ghy onsen moet.

Ptol.
Uw' staet sal heel verdorren
Wanneer gy goetheyt spaert, of schaersselijck gebruyckt,
Wat is 'er 't geen de macht der Koningen meer fnuyckt?
Als dat sy meenen, sich een vrees en schrick te baren
Door wreetheyt, en haer selfs bestricken onervaren;
Waer wreetheit over heerst, daer duykt gehoorsaemheyrt,
En 't hert dat wort verneemt, verwildert door den tijt.

App.
O Goon! wart ick getergt? en dat van sulcke kinderen?
Uw' harẽ sijn wel grijs, maer niet 't verstant: wilt minderé
Uw' woordẽ, of ik sweer by 't onderaerts gedrocht;
Wat boeyt myn handen dat ghy niet sijt omgebrocht?
Gae Vorst *Pygmalion*, ick wilt niet langer hooren,
Berey hier door uw' volck, haer straffe naer behooren,

Ick kan niet langer meer verswelgen sulck een twist
Hier voor mijn ooren, neen, die dient nu voort geslist;
Ick sweer u nu *Areet*, ghy sult hier daed'lijck sterven;
Kom brengh my hier den block, dit autaer sult ghy erven;
Nu sterft ghy Ridderlijck, nu g'onbedwongen lijdt;
Uw' Soonen sullen u versellen, maer den spijt
Waer meed' ghy my beschimpt, wil ick op 't woedenst wreecken.

Aret.
Nu splijt de duystere aerd, en wil my vaerdigh steeken
In 't alderdiepste van haer hong'righ ingewant;
Ick sterven! voor dien block? en moeten soo van kant?
Nu ick verwinnaer ben, en Godt Jupijn derf tarten;
En teugel Acheron en Styx, en elck-een harte,
Neen, ick verschop de doot, nadien ick nu regeer.

App.
Of wort ghy do? 't is tijt dat ick u dit verleer,
Gae heersch vry by Jupijn ghy sult licht Koningh wesen,
Gae maeck dat ellick een, moet voor uw' winken vresen,
Die hier 't niet maken kon dat ghy verwinnaer bleeft;
Ghy hebt hier langh genoegh in 't jammerdael geleeft;
Ick help u vaerdigh heen.

Aret.
Mijn Soonen!

App.
Och! die broeders
Die sullen dadelijck in d'armen dees behoeders
Verschijnen, toef haer wat, ghy gaet haer lustigh voor.

Ant.
Erbarm uw'.

Ptol.
Ay! genaed'.

App.
Ick hoor niet aen dit oor,
Vaer voort ghy dienaer.

Aret.
Ha! vervloeckt gedroght wilt wijcken,
Ick wil self op dees stee mijn moedigheyt doen blijcken,
Ick segh u anderwers, ô moordenaer staaf!
Dees handen die soo langh de Koninckklijcke Staf
Van 't Damaceense Rijck gants onbedwonge swaeyde
Eer my het los geval soo wars de neck toedraeyde;
Gedogen nimmer, dat mijn eed'le ziel van hier
Verscheyden sal door u, ô neen! 't rechtvaerdigh vier
Ontsteeckt een grooter moet in dese borst, wilt schricken
Verduyvelde Tyran, en sla vry toe u blicken

Nu 't nijpen van de noot mijn grijse siel soo pranght,
Dat 't lichaem door dees hant, de steek des doots ontfangt,
O buld'rend' nootlot! dat met ongestuyme vlagen
Mijn avontleven endt, most ick dees last noch dragen?
En dat soo onverwaght? ach! 'k sterf' nu in der daet
Onschuldigh, tegens eet, en voor mijn eygen zaet.

App.
Ia sterfvry, ick kan my gants lichtelijck genoegen.

Ant.
Gy offert hem aen Styx, hy uw' aen 't eeuwig wroegen,
Bloetdorstigen Tyran, geheugh vry 't geen ghy doet,
Den Hemes bid ick dat u boosheyt straffen moet,
Is dit niet recht en eedt, en sijn belofte breecken?

App.
Betoom u tongh;

Ptol.
Ick sal dan voor mijn vrienden spreecken,
En kondigh u van daegh mijn haet en vyantschap.

App.
Weemoed'ge laffe luy, ick swicht of wijck geen stap.
Ghy sijt hier in mijn macht, singh kleende, of ick sweere
Dat ghy my nimmer sult meer smadelijck onteere,
Gaet ghy vervloeckte twee en siet my nimmer weer.

Ant.
Blijf ghy vervloeckte, sterf, en daelt ter hellen neer.

Pygm.
Langh leef de groote Prins, hy teugel's vyants bende.

Dard.
De gantse rey der goon beschut hem voor elende.

Pygm.
Iupijn die stut sijn Troon, en stevige sijn Staf.

Dard.
Die hem sijn vyanden vaeck t' overwinnen gaf.

App.
Nu haelt my straks de Soons, met een, sy moeten springẽ
Eer ick verwinnaer sy, soo leertmen Vorsten dwingen
Het gelt gelijcke veel wat dat verwinnaers maeckt,
't Sy list, of 't sy gewelt, of hoe mer toe geraeckt;
De goeden bieden 't luck ons by gelegentheden,
Die niet versuymbaer zijn, al had ick langh gebeden,
'k Soud' sulck een kans niet licht verkregen nebben, als
My nu gebooden wort; het gelt haer oock den hals,
Dan swem ick in een zee van lust en dartelheden;
Want ik mijn vyant hebb' naer 's herten wensch vertredẽ.

Hadad. Eldad. Appollonius. Pygmalion. Dardan.

App.
Hoe schicken sich de Soons doorluchtig, en vermaert
Die door mijn lijfwacht selfs bedient zijn, en bewaert?

Had.
Soo alst een eed'le ziel past ongeluck te dulden:

App.
Segt dat gy sulck een straf gekocht hebt door u schuldẽ,
Ghy siet dees dooden romp.

Eld.
Ay! schouspel!

App.
Dat is niet,
Ghy sult oock dadelijck meed' singen 't selve liet,
Getroost uw 't ongeluck, want gy moet dad'lijck sterven.

Had.
Of tracht de Vorst dees block, met dit mijn bloet te verwen
Onnosel lichaem! ach! ach! 't is mijn vader ach!
Ach ziel! zijt ghy 't, most ghy op 't eynd van u wen dagh
Ontmoeten sulck een ramp, eer ghy uw' avont leven
Mocht sluyten, met een nacht van rust, zijt ghy gedreven
Door dolle raserny, dat ghy als aen een draet
Gehangen hebt uw' ziel, u lijf, uw' rijck, en staet,
Sie broeder, dit 's de schim van vaders eygen wesen,
Ick sie syn eygen gangh soo als hy was voor desen,
Ha! wilkom groote Vorst!

Eld.
O vaderlijcke schim!
Die my voor oogen waert, sie nu hoe dat ick klim
Tot inden spits van roem nu ick mijn doot bezegel
Met mijn vergooten bloet,

App.
Dat is der helden regel,
Sterft nu gy manlijk sterft, en vlugt voor niemantsswaert:
Doch ick en acht u niet dit block te verwen waert,
Men straf haer met de koort, en knijp haer toe den gorgel.

Had.
Ay! vader! ay mijn lief; en lieve helft, ick sorg wel
Met reden dat ghy hier uw' moeyten hebt verspilt,
Ghy smeeckt hier aen een Vorst, soo uytgelaten wilt,
Die syn gevoel verhart voor 't mennen van de reden,
Genaed', ay groote Vorst, wilt tot medogen treden!
Uyt uw' gerechten toorn.

App.
Ghy smeeckt hier inde wint.

Had.
Soo stel ick dan de wraeck aen mijn onmondigh kint,
De goden mogen dat met moet en koenheyt stercken,
Ghy sult selfs desen dagh uw' eygen onheyl wercken.

Eld.
Nu volgh ick broeder nae, ghy ylt vast op mijn treen.

App.
Nu sie ick eens het geen daer ick om hebb' gebeen.
Versoeck de Heeren hier die in mijn voorhof wachten.

Appollonius. Antiochus. Ptolomeus. Pygmalion. Dardan.

Ant.
Wilt ghy, ô groote Vorst, uw' tooren wat versachten?

App.
Iae 'k wil u 't dreygen wat verleeren, want ick kan
Met helden leven, sie dit lichaem, dit 's de man
Waer op ghy hadt gebouwt een borgt van yd'le hoope

Ant.
Ach oogen siet ghy dit!

Ptol.
Dat sult ghy dier bekoope
Verrader dat ghy hier ontlijft hebt sulck een helt
Die als een blixem was.

App.
Ghy zijt in mijn gewelt.

Ant.
Ach treurspel! dat mijn wraeck voor u gevolgh sult slepen,
Ach! ach! roemwaerde man! wat duyvel heeft begrepen
Sulck eerloos schellemstuck!

App.
Swijgh segh ick, 't is mijn wil,
En ick voldoe hier nu het wit van mijn geschil,
Gy wout hier slegs voor mijn van haer verlossing sprekẽ,
Nu zijn sy all' verlost.

Ant.
Hoe kan ick my best wreken?

App.
Ick lach uw wreecken uyt, en spot met sulck een man
Die gantsch verwijft niet meer als woorden geven kan.
Bedanck de goon dat ghy den dans soo zijt ontsprongen,
En flux uyt mijn gesicht.

Ptol.
Ick wordt tot wraeck gedwongen.
Kom waerde, laet ons gaen, ick word' geport door 't lijck.

App.
Gae voort van hier, en vlucht, ja yl slegs haestighlijck.

Rey van Tyriers.

Zangh.

Ach! ach! wat sleept een staet al moeylijckheeden
In oorlogh en in vreede,

By Mavors Krijgstrompet,
De rust wort by de vree oock vaeck verset.
Areta soeckt sijn kroost
Te krijgen tot sijn troost,
Twee Koningen in 't midden
Die willen voor hem bidden.

Tegen-zangh.

Ons Vorst schijnt heel verbittert op die volcken
Die met haer scherpt dolcken
Naer onsen ondergangh
Gestadigh baeckten, selfs met groot vertangh,
Ick, vrees dat hy sijn wraeck,
In dees verwarde saeck,
Vry meerder sal betrachten,
Als haer gekerm of klachten.

Toe-zangh.

De Vorsten zijn te Hoof om hem te spreecken,
Die poogen sich te wreecken
En dreygen hem met macht:
Moer hy haer dreygingen seer fier veracht,
Sy doen verlooren reys,
Men koopt soo licht geen peys,
De uyt komst sal 't ons leeren,
Hoe dat het sal verkeeren.

Vierde bedryf.

Appollonius. Pygmalion. Dardan.

App.
SOo wreecktmen Koninghlijck, die geen gelegentheden
Van wraecksucht aengeboon, onnutt'lijck wil vertreden;
Wat naesleep ducht ghy doch uyt dees verwarde saeck?

Pygm.
Wanneer ick met mijn ziel in 't overdencken raeck,
Soo keur ick dit voor goet, dat wy hier daed'lijck halen
De Ega van de Vorst, tot loosingh van haer qualen,
Vermind'ring van verdriet, en schencken haer (tot blijck
Van uw' meedogent hert) dit uytgemergelt lijck;
Het geen door desen strick beknipt heeft moeten sticken>
Wat keertmen sich aen doon, nu leevende verschricken,
En beven voor u stem, die door 't vertsaeghde hert
Doordondert, want haer wraeck door u gebonden wert,
Uw doelwit is het rijck dat gy een Kroon moogt dragen,

Dat krijght ghy, 't is genoegh, ghy wint het.

Dard.
Dit behage
Aen syne Majesteyt: laet haer dees alle drie
Meed' sleepen, sy bedenck voor allen doch, van wie
Dees ongemeene gunst haer schielijck komt ter ooren.

App.
Soo moetmen rijcken, en geweldigen doorbooren,
Gae hael die treurige dat sy hier binnen koom,
Want ick geen wijven acht, sy leef, en sonder schroom
Geniet sy, 't geen ick wil, dus temtmen groote Vorsten,
Die selfs vol moet en wraeck naer mijn bederven dorsten;
So boeytmen 't oorloogs swaert, beteugelt een gedrocht,
't Geen door syn boosen muyl veel had ter doot gebrocht,
Dit maeckt een moedig Vorst dat hy syn vyants machten
Met listen of gewelt kan onverwacht verkrachten,
Wanneer ick eeden breeck, soo help ick aen een kant
Meyneedigen, bewaer de rest van 't vaderlant,
Ick lief een Koninghrijck vry bet als woort of eeden.
Gins komt de treur'ge vrouw'.

Polydamia. Appollonius. Pygmalion. Dardan.

App.
Ghy kont met uw' gebeeden
Roemwaerdige van my verkrijgen 't geen ghy wilt.

Pol
Is dan de woede wraeck des Majesteyts gestilt?

Pol.
En mijn waerde lief!

App.
Sie om, doch sonder schroomen,
Soo temtmen die men niet van 't woeden kon betoomen.

Pol.
Ach, ach! mijn hert beklemt, mijn aengesicht besterft!
Mijn dootverf is geset, mijn levens lent verderft.
O schrickelijcken dagh! most sich 't geluck in 't rijsen,
Van dees mijn vreugde, sich soo guer en wreet bewijsen?
Ick hadd' noch naeuwelijx mijn weelden dagh gekust,
En haer van dicht begroet, nu wort mijn sachte rust
Gekluystert, en 't vaer wel, is reets voor haer gesproken,
Ay my! mijn lief! mijn vreught! 't heeft niet aen my ontbroken,
Ick min u! mocht ick u versellen in de soort
Van u geleeden straf, waer door ghy zijt vermoort,

Ick soud baerblijckelijck mijn selfs geluckigh noemen,
Hoe legt gy hier verslenst! ô puyck van schoone bloemen!
O spruyt van sulck een stam: soo 't lachende geluck
Uw' tijt niet hadd' doormengt, met tegenspoet en druck,
Hoe soudt ghy uwe tijt tot elckers nut besteeden.

Pygm.
Sy schijnt in 't mergh bedroeft.

Dard.
't Heeft blijckelijcke reden.

App.
Rijs schoone vrouw'.

Pol.
Waerom? Ick sie hier neer-gestort
Mijn vader, egae, broer, ghy doet uw' eedt te kort,
Wraecksuchtige tyran! die haer dus derft vermoorden.

App.
Indien dat al haer werck soo was, als 't haer behoorde,
Ten was hier voor mijn oog noyt in mijn sael geschiet.

Pol.
Ghy tart de goon tot straf, ick acht u woorden niet,
Komt laet dit eygen stael mijn moedigh bloet beverven,
En ick noch eer ick sterf, van uwe handen sterven.

App.
Ick schenck aen uw de romp van dien die ghy bemint,
Ick soeck hier niet uw doot; wie ist die my verbint:
Dat ik mijn wraek met haer niet na mijn lust soud' boetẽ?
Sy hebben sulck een loon, als mijn vyanden moeten
Verdragen: want mijn wil, ick segh, mijn eygen wil
Die luste tot haer straf, weest ghy alleenigh stil,
Dat ghy hier niet en sult door my, of ymants handen
Beleedight zijn.

Pol.
Tyran, schen met moordsiecke tanden
Dien gorgel, dien ghy hebt geschonden met de koort.
Mijn hert beswijckt, ick sterf, doch ghy sult so 't behoort
Selfs eer ghy 't weet u welverdiende straf ontfangen.

App.
Sterft slegs, indien 't uw' lust, indien gy wilt verlangen,
Kom roep de dienaers hier, die brengen haer van kant,
Het is my evenveel waer een van haer belant,
Ick sal mijn Koninglijck naer mijn vermogen wreecken

Pygm.
Verwonderlijcke goon! wat ist een zegeteecken,
Als onsen vyant in 't onsaggelijck gewelt,
Van ons metale vuyst ten doelslagh wort gestelt,
So sterft een strijtdb're vrouw, en wil haer man versellen,

Wanneer hem Charons boot sal scheepen nae der hellen.
Soo demptmen vyanden, en trappelt met syn voet,

Die 't oorloogs stael wel eer vertilden op ons bloet.

Dard.
Laet Tyrus groote goon syn Majesteyt bestorten
Met milde zegeningh: syn zeegeblaen niet korten,
Want hy verdient een Kroon, die door dees dap're daen
Den onder daen een burgt, een zuyl is voor den staet.

App.
Dit werck is aengedraeyt men dient dit af te spinnen,
Een rijck is nu voor my onnodigh meer te winnen,
Want soo mijn moedigh stael, durft tasten aen het hooft,
Hoe haest is 't lompe lit van eer en macht berooft,
Het geen syn kracht of moet soud met den mijnen kanten;
Ick hebb' een soon, een Prins, mijn bloet en trouw' verwanten,
Hoort Vorsten naer mijn wil, dien ken ick soo geaert,
Dat hy door niemants woort of straffen is vervaert,
Dien wil ick Kroon en Staf der Damasceensche rijcken
Opdragen. Ha! syn bloeten geest is mijns gelijcken;
Die sal net hollend' graeuw' door syn omsichtigheyt
Betemmen, dat wy al van sorgen zijn bevryt.

Pygm.
Ick keur syn Majesteyt van goddelijcke sinnen.

Dard.
De voorslagh dient geraen.

App.
Wie treet hier soo nae binnen?

Dard.
Het is de Prins vol roem.

Archistratus. Appoltonius. Pygmalion. Dardan.

Arch.
Ick kniel hier voor mijn Vorst,
Mijn vader, die my selfs omheynt heeft met syn borst,
Ick sie syn aengesicht gelijck met gulde glanssen
Omringt, die als godt Mars syn tegenstrevers schanssen,
En muuren heeft verdelgt, bedolven in haer puyn;
De hemel geef een Kroon van sterren op uw' kruyn,
Dat ghy als Hercules moogt in de wolcken blincken,
En uwen vyant sien in syn verderven sincken:
Geen mensch is nu soo trots, of swicht nu voor u vuyst,
Waer meed' ghy 't beckeneel uw 's vyants hebt begruyst.

App.
Ick sweer ghy zijt een soon alleenig waert mijn daden.
Rijs Jongelingh mijn soon, die zegenrijeke bladen
Waer meed' ick ben verciert, treckt ghy die rustigh aen,
En past ghy tot uw' lof het geen ick hebb' gedaen,

Roemruchte ziel! ick sie des vaders wesen bloosen,
Een mannen moet, een hert, so walgend' van verpoosen,
In 't geen syn breyn besluyt, dat hem geen donderslagh
Of schrickelijck gedruys, of watter komen magh,
In 't alderminste kan vervaren of verschricken;
Hoort soon, en leert van my hoe dat ghy uw moet schicken
In 't Scepter voeren, en in 't mennen van het volck,
Vlie voor de vlugge vrees, want die is als een kolck
Die veel roemsuchtigé opslorpt, door 't schigtig draeyé,
Indien ghy wilt met vreesden trotsen Scepter swaeyen:
Baert u ontsagh; dat elck u dapperheyt ontsie,
Bespaer u vyant niet in 't leven; veel min die,
Die door haer eygen drift uw' willen tegenspreecken,
Schud af van uwen hals dit juck, wilt dit verbreecken:
Want dit (gelooft my vry) is 't alderquaetste quaet,
Wanneer een Vorst syn wil moet vleyen naer den raet:
Het ander schickt sich wel, wilt liever wreeder wesen,
Eer ghy genootsaeckt zijt een anders hant te vresen.

Arch.
Dees leffen groote Vorst ontfangh ick van uw' hant,
En schick my naer uw' wil, als naer een waerdigh pant.
Doch vader, dit bestier kan my nu noch niet passen.

App.
Swijg soon, ick sorg voor u, ghy zijt de jeugt ontwassen,
Heersch strax, ick hebb' een rijck verovert door mijn list.

Arch.
Een rijck voor my?

App.
Voor u; Ick wenste ghy 't al wist,
Het is een rijck voor u, *Areta* is verslagen,
En beyd' syn Soons geworgt, gy sult haest kronen dragen:
Ick doe dees opdracht u, soo ghy een rijck bemint,
Aenvaert het van mijn hant, nu ghy 't gewonnen vint.

Arch.
Ick neem het aen met danck, en kus uw' strijtb're hande.

App.
Ghy sult met zegetack, en stacy daer belanden,
En soo uw' dapperheyt by mijne deugden haelt,
Soo hebb' ick al mijn sorgh recht met dit loon betaelt.

Arch.
Ick dien u groote Vorst.

Pygm.
Langh leef de groote Koningh.

Dard.
De goden ruymen hem een herberg in haer woningh.

Pygm.

Lang leef de jonge Vorst, en nieu gekoren Heer.

Dard.
Het Damasceensche rijck, een parel voor syn eer.
Jupijn gezegen hem met syn gewenste straelen.

Arch.
Gelieft syn Majesteyt dat ick iets magh verhaelen?

App.
Jae soon, segh op.

Arch.
Van daegh quam ick hier op het Hof
By moeder, die van u versoeckt soo veel verlof,
Dat ghy van uw genaed haer gunstig wout verseeckeren.

App.
Sy schonck my tot de kim vol opgevulde beeckeren,
En dronck my toe haer hart, en viel voor my te voet,
En boogh my dat ick haer haer fout vergeven moet,
En twijfelt sy aen my?

Arch.
't Is Koninghlijck belooven,
En houden 't geen men seght, en dit sy aen geen dooven
Geluystert groote Vorst; Indien dat ghy aen my
Opoffert sulck een Kroon, en trotle heerschappy,
Daer door ick elck den duym kan op de gorgel setten:
Dat gy mijn woort oock hoort. 't Sijn toomelose wetten
Meynt sy, wanneer een Vorst door toorn ontsteecken, is
Belooft heeft met syn mont, en met geen eedt bekrachtight,
Sy oordeelt dat een Vorst door eygen toorn bemachtight,
Met reeden breecken kan het geen hem is ontslipt.
Sy heeft my tot dit eynt, voor allen uytgekipt,
Op dat ick soud' u gunst verwerven door mijn smeecken:
Want die die aen een Vorst kent geenderley gebreecken,
Maer prickelt hem steets aen, en laet hem eygen recht,
Dien dient een vaster woort, en segel toegeseght,
Waer op hy rustigh kan op beyd' syn ooren slapen.

App.
Dorst ick mijn achtbaer heyt om harent wil vergapen,
Dat ick haer uyt het slijck verheven hebb', sal sy
Niet steunen op mijn woort? Ick sweer, indien dat ghy
Haer voorspraeck nu niet waert, het soud haer dier staen, rouwen,
Dat sweer ick sal het die die niet mijn gunst betrouwen.
't Is waer ick breeck mijn woort, maer doe dit vyanden,
Van wier getrouwigheyt ick niet versekert ben:
Soo sy gehoorsaem is, en voor mijn juck wil buygen,
'k Sal mijn getrouwigheyt seer graeg aen haer betuygen.

Arch.
Ick kus syn Majesteyt met gunst dees rechterhant.

App.
En ick omhels u soon mijn lief en waerdigh pant.

Elise. Lycoris. Appollonius. Pygmalion. Dardan. Archistratus.

App.
Doch wie verschijnt alhier.

Elis.
Ick bent, ick kniel onwaerdigh
Voor mijn verkooren Heer.

App.
Rijs schoone, ick ben vaerdigh
Te hooren 't geen ghy wilt.

Elis.
Het vrouwelijck gemoet
En stut sich selfs niet vast op dingen die het doet.
Want 't swacke lijf is oock misgrepen onderworpen,
Gelijck een trotse voogt van steden en van dorpen,
Die alles in sijn plicht naeukeurlijck siften wil,
Sich selven dickwils eer inwickelt in geschil,
Want hy syn onderdaen, in al niet kan genoegen,
En alles naer haer lust beeffenen, en voegen,
Jae keurt som wijlen quaet in d'yver tot het goet,
Soo dunckt my is 't met my: in 't pit van mijn gemoet,
Daer leyt een yver t'huys om 't elck van pas te maken:
Maer laas om niet, want ick met sorgen en met braken,
Niet meer gewonnen hebb', als u mijn waerden Heer
Tot woeden toorn getergt te hebben; Jae veel meer
Mijn selven schuldiger in mijn misdrijf te keuren
Als oyt voor heen: 'k bekent, ghy liet my laest gebeuren
De gulden straelen lief, van uw' straelflickerend oogh,
En 't scheen mijn elend u tot deerenis bewoogh:
Maer 'k wenste wel, ô lief! van uw' gewisser teecken,
Daer ick mijn vyants spot gewisser op kon breecken:
Elck schelt u voor tyran, dat ghy uw' Koninghs woort
Te niet doet naer uw' lust, en sinlijckheyt, vermoort
Wie 't u behaegt: doch ick verschop dit als een loogen,
En oordeel dathet graeuw' sich dapper heeft bedroogen,
Want ghy rechtvaerdigh straft. 't Is waer dat ick een straf
Verdien, veel swaerder, als u hant aen ymant gaf,
Doch niet te min kom ik slegs steunend' op 't betrouwen
Van uw' goetaerdigheyt, als nederige Vrouwen.

Bezegel my uw' gunst, soo sal ick arme.....

App.
Ach!
't Is langh genoegh mijn oor gebeuckt met u geklagh.
Ghy wint mijn strenge ziel, 'k wil u genadigh wesen,
En leeren door dit doen aen andere my vresen:
Ick sweer by godt Jupijn, en by mijn gulden staf
Dat ick u veylighlijck mijn woort en eeden gaf:
En twijfelt ghy aen my, weerwichtigh in uw' sinnen,
Begeer vry 't geen ghy wilt, tot teecken van mijn minne,
Al waer 't de helft van 't rijck, tot proeve van mijn trouw
Ick offert op aen uw.

Elis.
Ick ben een teere vrouw,
't Is my een grooten last, de bulderende buyen
Van 't graeuw veelhoofdigh dier, ten besten uyt te duyen,
Als 't my na 't leven haeckt. 't heeft vaeck mijn sin gewet
Tot wanhoop, maer nu is mijn steun op uw' geset,
Ghy sult my zijn een suyl die my sult onderschagen,
En met uw' oudt ontsag mijn achtbaerheyt weer dragen,
Dat geeft hem klem als ghy all' argewaen ontwijckt.

Arch.
Doch moeder daer is een....

Elis.
Ach! ach! mijn hert beswijckt.

Arch.
Een Ridder die steets snackt naer staetsucht, en vaeck lastert
Den Koningh, en syn roem met vuyle reen verbastert,
Sijn doen mishaegt my seer, die soo gemeensaem is
Met u, soo dat hy schijnt een heel geheymenis
Te queecken, ô dees saeck die wandelt op veel voeten,
Ick oordeel dat wy hem dees lust betoomen moeten,
Een kittelige saeck verduurt geen lijdtsaemheyt.

App.
Wie isser soo verruckt door knibbelige nijt,
Dat hy sich niet meer wil door woorden laten binden?

Elis.
Het is *Archipp'* die fiel, die sich dorst onderwinden
Te kreucken met gewelt u kruyn en heerschappy:
Met smaeckelijcke reen, versoeckt hy dat aen my,
Dat ick het hollend' grauw' mee soet en reen soud vieren,
Om soo syn groot gewelt met meerder list te stieren:
Ick sloegh het af, en sprack, de weerstuyt van dit scherp
Sal u verstaelde borst, noch als haer onderwerp

Doorschieten: want ghy kont den naesleep niet beseffen,
Wie anderen belaeght, sal 't ongeluck eerst treffen;
Doch hy bleef stijt, verschopt mijn vredelieventheyt:
En ick gaf hem noch laest dit uyterste bescheyt,
Dat ick aen uw' mijn Vorst 't geheym soud' openbaren:
Want ick veel liever wil uw' achtbaerheyt bewaren,
En voegen my nae dien die mijn behoeder is,
Als wisselen mijn ramp, met meerder ramp.

App.
Gewis
Gy boeyt my door uw' reen; wel! durft dien schijndeugt dencken,
So met een vossen vel mijn Koninghrijck te krencken?
Is dit mijn trouwe deugt vergolden? By mijn hooft
Ick sweer, dat desen dagh dien guyt sal zijn berooft
Van leven, eer en ampt: Ick sweer dat vuyr en vlammen
Sijn dootbus sullen zijn,

Elis.
Wilt u maer vry vergrammen,
Ick keur syn ondergangh soo noodigh als het licht,
Een dickbeschorste boom seer vaeck voor stormé swicht;
En rotsen laeten sich door watergolven meucken:
Maer hy verhart van hooft, verschopte al mijn beucken
Van lieffelijcke reen, waer meed ick hem dit stuck
Ontriet, om dat ick sagh den aenstoot van 't geluck
Hem hinderen.

App.
Die sich niet in 't gewicht kan houwen,
Die hoeft op 't los geluck geen ancker te betrouwen;
Hy moet van daeg van kant. had ick dien booswicht hier,
Ik sweer hem dat mijn swaert, waer meed' ik 't al bestier,
Dat soud soo dadelijck aen 't guld gevest toe baden
In dat vervloeckte rif: wat duyvel dorst hem raden,
Dat hy syn eygen Heer dorst lagen leggen? die
Hem van den draf nam, en verhoogde, doch ick sie
Sulck een ellendigh eynt voor hem te zijn gebooren,
Dat hy die uur vervloeck, doe ick hem had verkooren.
En uw mijn waerde vrouw vergun ick 't geen ghy wilt.

Elis.
Ick acht dit mijn geluck dat ghy uw tooren stilt,
En met mijn waerdigh kroost van avont sult versellen
Uw vrouw op haer bancquet, het geen sy voor sal stellen,
Hoewel niet prachtigh, of met grootsheyt opgedist,

Dit doch betoonen sal, dat ick noyt heb gemist,
Om mijn getrouwigheyt met schakeloose banden
Te klincken, vaster aen: de wit albaste wanden
Met Tyrisch purper, root beverft, getuygen zijn
Dat ick onnosel ben, gelijck ick voor u schijn:
Wie dat oyt suyver is in leven, of in daden,
En heeft geen list van doen, of oorelogs gewaden
Van Mooren of Barbaar, noch geen vergifte pijl,
Noch koocker, om syn selfs te schermen. Dits de stijl
Daer elck verdruckte ziel syn selven meed' kan schragen,
Dat hy sich self niet schreum om 't ongeval te dragen.

App.
Wy geven onse stem aen uwen eysch Mevrouw.

Arch.
En hier ben ick uw' soon, selfs in den doot getrouw.

App.
Ick danck u waerde, en uw soon: 'k versoeck de goden,
En mijn huysgoden, die ick op dees vreught wil noden,
My met haer goede gunst doch te versellen. Soon
Gae met uw' moeder heen, verwaerdigh mijn geboon,
En speen u van de wraeck die ick dien schelm sal meten.

Arch.
Ik sal mijn plicht voorwaer niet reuckeloos vergeten.

App.
Daer kom al wat daer wil, nu ick verwinnaer ben,
En niemant boven op der aerden meer en ken.
Ha! gunstige fortuyn, die my met uwe blicken
Steets toeknikt dat ik elk doe schandelijck verschricken.
Ghy Ridders schep nu moet, ick blijf u Koningh noch,
Al borste op uw uyt al 't Zee en Lant gedroch.

Pygm.
En wy uw slaven die ons hals gewilligh vleyen
Selfs voor de nadruck van uw woorden en voogdyen.

Dard.
Wy dienen groote Vorst uw en uw Koningen.

App.
Soo pas ick op uw plicht, en sie wien dat ick min.

Rey van Tyriers.

Zangh.

JUycht van blijtschap Tyrus vesten
Want nu sal ten langen lesten
  Eens den blijden adeldom
Weet sijn vryheyt gaen ontmoeten,
En sijn druck met vreught versoeten,
  Die tot noch geweest is stom,

Opent vry met vreught uw' pootten
Want nu is des vreughts geboorten,
    En den inganck van ons rijck:
    Want Damascus is in 't slijck
Ingewickelt en vertreden,
Door die, die haer schimpen leden.

Tegen-zangh.

Kittelt u tot lachens toe,
Wam ick weet noch niet, vast hoe
Wy 't geluck verduwen konnen,
Ons Aertsvyant is verwonnen
En gesneuvelt door de Vorst
Die wraeckgietigh naer haet dorst.
Ach! war is het soete vreugde?
Als het ons gedachten heugde
Van die droeven oorlogs sleep,
War hy al verslond en greep.
't Is ten pest der onderdanen
Als de krijg treckt op de banen.

Toe-zangh.

Matigh wat met tegenspoet
Dit uw' uytgelaten singen
Het en zijn geen nieuwe dingen,
Dit vermaeck verdraeyt in roet,
Alstnen al re uytgelaten
Wil vertrouwen op syn staten,
Dan is 't ongeluck nae by.
Wijse lieden gaen in 't midden,
Snacken, om de goon te bidden,
Dat haer soerigheyt doch sy,
Met een weyoigh leets gesouten,
Soo beneemtmen het verstouren.

Vyfde bedryf.

Elise. Lycoris.

Elis.
WAt most ik niet voor list uyt diepe gront op gravé?
Eer ik die barsse ziel kon met mijn woorden lavé.

Lyc.
Met goddelijcke glimp vercierde ghy uw' saeck.

Elis.
't Was alles om mijn lief, mijn minne ster, en baeck,
Voor leet of ongeval het sekerst te om heynen.
Dien Ridder, soud' ick dien met reen niet mogen meynen,
Die sich soo needrigh buyght; Ick walgh van dien tyran,
Dien menschen moordenaer, en bloethont, soo ick kan
Ick kort sijns levens draet. Al hadd' ick duysent levens
In desen ommeringh gedruckt, ick gafse tevens,
Soo ick dien bloethont maer kan lichten hier van kant,

O goden schreum hem niet, ick doe dit met verstant,
Straf my vry, maer, laet doch mijn Ridder dit genieten,
Dat hy de wraeksucht demp, die menschen bloet wil gieten,
Als uytgetapte wijn, selfs naer syn wreetheyts lust,
Dat die den drempel noyt van syn verlangen kust;
Maer dat hy wort geworght, en 't bloet weer wort vergooten;
Ick kan mijn wenschen niet so schrickelijck vergrooten,
Noch spuwen uyt mijn mont een sulcke laster tael,
Of wensch het driemael meer: dat hem de donder mael
Tot stof, soo is mijn ziel op dien tyran gebeten.

***Lyc*.**
Bedaer Mevrouw' uw toorn, gy sult dit mogen weten
Dat uw hier veynsen past.

Elis.
Of ben ick niet alleen?
En sal ick noch aen u tol geven van mijn reen?

Lyc.
Spreeck so als 't u gevalt, doch sult ghy 1icht ontstellen
Uw' herssens, en uw' man.....

Elis.
Swijgh, gaet ghy u noch quellen
Met dingen die u niet betreffen, 't is mijn min
Doorwaerende mijn hert, ontstellende mijn sin,
Dat ick mijn man niet mag selfs voor mijn oogen dulden,
Ick stapel hem een straf voor sulck een reex van schulden.
Die die syn bloedigh hert wil laeven in syn wraeck,
't Is best dat hy in 't bloet selfs sneuvelend' geraeck,
Het geen hy and'ren doet dat moet hy selss ervaren.

Archippus. Elise. Lycoris.

Arch.
Den Hemel wil u langh mijn engellinne sparen,

Elis.
Waer van soo jachtigh, segh?

Arch.
Ick heb mijn laegh bestelt,
En kom dat ick verneem wat datter is gemelt,
Doen ghy dat stootigh beest, dien draf en pest der lieden
Hebt voor u oogh gesien, wat liet hy my ontbieden?
Wat vonnis velde hy doch van my? wat seyd u soon?
Of ben ick noch syn steun? of 't geen ick u vertoon?

Elis.
Mijn lief, indien mijn angst voor 't voorhooft was geschreven,
't Stont u, en elck ten toon, hoe dat ick hier gedreven
Wanhoopend' dobberde in sorgen en in vrees:
Hoor wat hy my al seyd': Hy seyd dat ick genees
Sijn ziel, met min doorgrieft, dat ick alleen de smerten
Af-schuy ve, die de gal en 't bloet hem drijft op 't herte,
En dat hy niet gelooft 't geen 't kaeckelige volck
My naegeeft.

Arch.
Ha! wat vreught! Ick sweer dat desen dolck
Beproeven sal of ick syn bloet niet af kan schuyven,
Verleer dien bloethont dit, en ander blaeckend' snuyven.

Elis.
Ick nam de voorbaet toe, en veynsde dat mijn min
Van elck een aerselde, en dat sy niemants sin
Dan syn vernoeginge sleghs trachte te bejagen;
Ick opend' hem als doe, wat netten, fuycken, lagen,

En wat bedriegery men vlocht; sijn sinnen sleep
Hoe yemant uyt het graeuw' een doodelijck neep
Hem naer verraders aert seer schandigh toe woud duwen;
En dat ghy waert het hooft, dat ghy begost te stuwen
En schicken na uw' hant elcks sinnen en gemoet,
Die hy door sijne wet af keerigh deysen doet;
Ick seyd' dat ghy my oock socht aen dees lijn te voeren;
Maer dat ik eerder woud' mijn schult en plichten roeren,
En leggen hem 't verraet met eyge woorden uyt;
Hy donderde op u, en dreyghden u als guyt
En lantverraer: dees daet soo swaer te doen besuren
Dat ghy sijn siedent hart soudt nimmermeer verduren.
Hy gaf (wat is 'er aen?) aen mijn ontaerde Soon
De Scepter van *Areet*, en schonck aen hem dees Kroon,
Doch die eerlangh.....

***Arch*.**
Hou stil, mijn lief, de daet sal tuygen
Of ick my krommen sal, of hy voor my sal buygen.

***Elis*.**
Mijn Soon die preutelde, sijn tongh was soo geschaert
Op uw', dat hy uw' niet eens keurde 't leven waert:
Doch ick wil liever selfs mijn bloet uyt d'adren plengen,
Eer ick sijn leven soud' een ogenblick geheugen.

***Arch*.**
De gront van ons bedrogh is niet als veynsery;
Het bouwerck sy oock soo.

***Elis*.**
Mijn Lief soo redde ick my;

***Arch*.**
En ick sal met gewelt my uyt haer banden breecken,
En 't geen hy woud aen my dat sal ick aen hem steecken;
Ick gae mijn Koningin, 't is nu geen marrens tijt,
Ick hebb' in uwe sael mijn hoplien al gevlijt,
Die ick beteugel: want ick heb nu afgetrocken
't Momaensicht by den Vorst, dat hy sich laet verlocken
Door bloet sucht, en ons hout als doelwit voor sijn swaert,
Als of den Hemel ons sleghs daer toe had gespaert.
Dat wy geen ander heul als door sijn swaert verkrijgen.

***Elis*.**
Vaer wel dan waerde.

***Arch*.**
Lief vaer wel: wy sullen swijgen
Tot dat mijn Dolck een tongh vooral de werelt seyt,
Dat ick een bloethont heb selfs in sijn doot geleyt.

Elise. Lycorn.

Elis.
Hoort ghy, wilt ghy uw' siel wel soo veel gaen verkloecken,
En sien waer ghy mijn Soon soudt ergens opgaen soecken
In 't Hof? hy sal licht sich bequameu, om de Kroon
Te passen op sijn hooft, van dien *Aretas* Soon,
Dien 't lot had toegedeelt de vaderlijcke erven:
Gae brengh hem by my hier, hy leer dan moedig sterven;
Doch ick sal mijn gewelt vermommen soo met list,
Dat hy in 't duysent niet verradery en gist.

Lyc.
Ick gae, en sie dat ick dien jongelinck kan spreecken,
Het sal in 't minste niet aen mijne trouw' ontbreecken.

Elis.
Gae heen, en blijf getrouw: ô vaderlijcke goon,
En huysgoon van mijn Hof; en sal ick dan den loon
Niet konnen soo ick wil aen een Tyran verschaffen
Die elckers reeden acht, gelijck een hont het blaffen,
Steets antwoort; 't is wel waer, hy is mijn echte man.
Wat echt? indien ick hem niet meer lief hebben kan.
Sal ick dan mijnen wil aen soo een beest verbinden?
Soo 't hem geoorloft is dat hy wel eer beminde
Een anders betgenoot: waerom ick niet als hy
Gelijcke macht my selfs te voegen aen de sy
Van dien die ick bemin? of heeft de man meer voordeel?
Daerom, ô *Tyrus* goon! help my, of is u oordeel
Genegen tot mijn straf; straf vry, maer laet dien helt
Genieten dit, dat hy dien bloethont heb gevelt.
De rechte wraeksucht schreumt noch eygé lijf noch levé,
Wie sich recht wreecken wil, moet sich gewilligh geven
In 't byten van de noot: want dit is 't moedigh hert
't Geé nimmer meer tot vrees door noot geprickelt wert.
Ick sie *Lycoris* daer, ick veins my in mijn dolheyt
Dat ik hem toedrinck haest uyt mijnen toorn de volheyt.

Archistratus. Elise. Licoris.

Arch.
Mijn Moeder.

Elis.
Waerde Soon.

Arch.
Ick kom op u gebodt.

***Elis*.**
't Schijnt uw' gehoorsaemheyt mijn woorden niet bespot:
Ick kom dat ick u magh in uw' geluck begroeten,
Nu ghy de Kroonen torst van die die met ons voeten
Vertreden zijn; Ick wens dat ghy Augustus naem
Te boven gaet: voor al dat sich de snelle saem
Opmaecke, om uw' lof met meerder kracht te blasen,
Als al die daer wy oyt in eenigh schrift af lasen:
Want dapperheyt is vaeck genuwt aen 't los geluck,
Sy zijn als man en vrouw' in 't doelen op een stuck.

***Arch*.**
Ick danck mijn moeder, doch ick vrees dat uyt haer tanden
Met holle buyck en maegh, en met vervloeckte handen,
Afgunstigh my noch sal ontrecken sulck een eer,
In welckers wederwicht ick 't leven niet begeer.
Ick vrees *Archippus*, ô die leyt my op mijn leeden,
Dat hy mijn eer noch sal verraden en vertreeden:
Want die 't veelhoofdigh grauw' in veel gevoelen splitst,
Die leyt de grontslagh tot een oproer aen en hitst,
Soo onder mantel op, 't volck op syn eygen Heeren.

***Elis*.**
Ick sweer men sal hem dit wel scherpelijck verkeren:
Want spant hy uw' een net, weest als een fiere leeuw,
Die niet en acht 't geblaf van honden, of 't geschreeuw
Der Jagers: reddert u, en scheurt syn staelen banden
Door stael, ontwringt hem 't sweert, betoon uw' kracht der handen.
Het geen een moeder kan is u mijn soon te wil.

***Arch*.**
Ick danck mijn moeder: maer noch is mijn hert niet stil:
Ick vrees ick ben verraen, 'k heb flusjens hooren morren,
Dat hy de Lijfwacht soeckt tot moorden aen te porren
Op Vader.

***Elis*.**
't Is bedrogh: want doe ick hem laest sagh,
Vermerckt ick dat syn hoop in as verandert lagh.
(O goden sterekt mijn raet.)

***Arch*.**
War seght ghy?

***Elis*.**
'k Wil doen sneven
Dien moordenaer die steets so weerkaetst met ons leven:
Wy zijn gelijck een bal, en vreesen voor gewelt

Van dien, die listigh heeft syn net op ons gestelt:
Ick hoop wy sullen hem eerlangh noch konnen vangen;
Doch sus u hert tot rust, 't sal aen ons wilkeur hangen.
Ontwringht syn stael van daegh, verzelt my aen den dis,
Die nu voor vader en voor u vervaerdight is,
En wilt met Bachus weer dees slaepery verdrijven,
Wy sullen met het stael, hy mach met woorden kijven.
Doch soo sich mijn gehoor niet vruchteloos bedrieght.
Gins komt u vader selfs.

Appollonius. Archestratus. Elise. Lycoris.

App.
'k Ben als in slaep gewieght,
En rust nu t' eenemael van al die moeylijckheden,
Mijn waerde, daer ick meed' van buyten word' bestreden:
Areta is om hals, ick laef my in het bloet
Van die die my wel eer soo traden op den voet:
Maer of ick buyten slaep, van binnen leggen woelen,
Veel duysend' sorregen, my dunckt ick sal gevoelen
Mijn eygen straf, van dien dien ick het meeste gun.

Elis.
Stel u gerust, mijn lief, wy zijn verseeckert, hun
Te rooven van het lijf, die om ons derven dencken.
't Is ydelijck gesorght voor dingen die niet krencken,
't Geen in gedachten dwaelt, en niet gebooren is,
Dat deert niet, en die vrucht verkrijght syn wesen mis.
Mijn Vorst, het avontmael vertoeft al na ons proeven.
Ick bid vergeeft het my, laet ons niet langer toeven.

App.
Doch knaegt in my een worm.

Elis.
Ay! laet ons lustigh zijn,
En spoelen af de sorgh van 't hert met Creetsche wijn.
Al wat ick hebb' mijn Vorst is u ten dienst geschapen.

App.
Kom laet ons sitten.

Elis.
Vorst ghy moet u niet vergapen
Aen 't sleght onthael, maer siet op mijn genegentheyt,
Die sich sal dagelijx vermeerd'ren door den tijt.

App.
Ick danck u waerde lief, ghy zijt een Koning waerdigh
Die uw' getrouwelijck omhels..

Elis.
Ick stel my vaerdigh
Ten dienste van mijn Vorst.

App.
Doch laet ick u mijn soon
Eer ghy van my vertreckt, in scherpen dees geboon.
Indien ghy wilt het rijck naer wel-gevallen schicken,
En moet ghy 't op een Vorst of twee soo naeuw' niet micken;
Doch siet dat ghy uw' saeck verbloemt met veynsery,
Bewimpel het doch soo, dat niemant merck, dat ghy
Uw lusten die uw ziel genomen heeft wilt boeten:
Wilt niemant in uw rijck gemeynsaemlijck begroeten,
Soo schricken d'onderdaen; In raetsluy houdt uw keur;
Verbind' uw' woorden niet soo naeuw' lijck aen een leur;
Een woort bint onderdaen, maer nimmermeer de Vorsten,
Het ander draegh dat op de tijt.

Arch.
Indien ick dorste
Ickeyste flux het hooft van dien vervloeckten guyt
Archippus, want syn doen niet naer mijn sin en stuyt.

App.
Ick sweer het morgenlicht dat sal hem niet beschijnen.

Arch.
Ick sal syn grootste hoop in niet dan doen verdwijnen.

Elis.
Ick schenck dees beecker, aen de volgevulde kim,
En plengh dit aen de goon en sal'ge vaders schim,
En dit aen uw' mijn Vorst, wilt hier slegs vrolijck wesen,
Dees goddelijcke dranck verhoop ick sal genesen
De borst van sorgh ontrust.

App.
Aen uw' mijn waerde Soon.

Arch.
Ick danck mijn vader, die die rijcken tot een loon
Van mijn getrouwigheyt aen my gelieft te schencken.

Elis.
Leer dan aen vaders lof en mijne liefde dencken.

Archippus. Appollonius. Archistratus. Stragulio. Barges. Elise. Lycoris.

Ar.
't Is tijt, val aen Tiran, besie eens wie ick ben.

App.
Ick ben verraden, goon!

Arch.
Ick wist het wel, ick ken
Uw' sellers voor een guyt, en mijn seer snoodt bedrogen

***Ar*.**
t' Sa vleugel haer.

***App*.**
Ick sie dat goden noyt en logen;
Want ghy verrader sijt die langh verborgen Valck
Die my hier hebt vertast, ô trouweloosen schalck!

Ar.
Kom hier ghy *Tyrus* Vorst, ghy brave der soldaten,
Waer op een Kryghsmans hart sich steunend' kan verlaten;
Ghy Oorloghs helt kom hier, eet ghy uw' straf verkrijght,
't Is billick dat ghy eerst wat naer u sterven hijght,
En niet verkrijght die doot waer nae ghy sult verlangen.

App.
Ick sterf niet, neen ick leef, al ben ick schoon gevangen,
Schreumt ghy dees vuysten niet? en 't adelijcke hert?

Ar.
Wat vuysten? nu ontmant.

Elis.
Nu siet ghy hoe ick wert
Geptickelt tot mijn wraeck, ô moordenaer, loop klagen
Hoe dar ghy nu uw' straf moet naer verdiensten dragen,
't Geen ick dus langh van uw' verdragen heb. 't Is noot,
Nu scheur ick van mijn hals een juck 't geen my verdroot;
En ghy verwaende soon, ontfangh dit van uw' Moeder,
Wat Moeder? heel ontaert van my, die uw' behoeder
Woud' stercken, maer nu ghy uw' selfs in bloetsucht laeft,
't Is billijck dat men u in eygen bloet begraeft.

Arch.
Ay my!

App.
Ick swijck, ick val, doch wil ick nimmer sterven.

Elis.
Ghy sult.

Ar
Ay stae wat stil, indien hy kon verkerven
Soo gun hem dat dees doot hem sulck een straffe sy,
Dat hy naer haere komst verlangb en snacke bly.
Hoor hier ghy bloethont! Ick ben dien ghy hebt verheven,
En die uw' nu verwoet wil brengen om het leven,
Niet dat ick uwe gunst ondanckbaerlijck beloon:
Maer dat ick helder klaer voor elckers oogh betoon
Dat ick den hoon niet kan aen elck betoont verduwen;
Ghy pest van 't aertrijck! wout ghy dan den oorloogh schuwen,
Op dat uw' staele klingh staegh swemmen mocht in bloet?
Van 't trouwe burgerhart? die bloetsucht die ghy voet
Die aas ick met uw' bloet; en om de vree te erven
Soo moet het erf van kant, en dan sult ghy oock sterven;
Legh daer vervloeckte Soon, die nu al in 't begin
Gesmoort dient, eet het quaet de overhant verwin,
En ghy sult langhsaem voort.

App.
Kom laet ick voor u smeecken.

***Ar*.**
Ick schop u met mijn voet, 'k wil u niet hooren spreecken,
Die geen ontschuldigen wout hooren in sijn recht,
't Is billijck dat ghy oock soo won van my berecht.

***App*.**
Soo sterf ick woedende, kom helsche rasernyen,
Kom Pluto, Proserpijn, en Cerberus, ghy drye,
Wat mart ghy? kneus my 't hooft! en klits het aen de want.
Of brengh een helsche toorts waer meed' ick my verbrant,
Of schenck aen my vergif! dat ick weer magh gebieden
Gelijck ick eerst deed' nier, aen onderaertsche lieden,
Waer man ghy donder, godt? hel! help! den Hemel valt,
Kom goden: kom!

Elis.
My dunckt uw' trotse wijsheyt ralt.

App.
Hoe snoode tooveres duld' ick u voor mijn oogen?

Elis.
Laet ick 't verduyvelt hart verworgen, en 't vermoeden
Betoonen, dat ghy siet hoe ick mijn wraecklust boet,
't Gedulr is my te kort, ontsangh van mijnen moet
Uw' straf, 't is schant genoegh dat hy van my moet sterven.

App.
Geen Vrouw en raeck my aen, of sal haer hant beverven;
Moet nu mijn moedigh hert verschricken voor een Vrouw?
Ick Herculus en steun der helden; die eet wouw
Mijn vyant naer mijn wit gedwongen wetten schrijven;
Ick kan niet door uw' hant uytbraecken uyt den lijve
Mijn groote siel, ô neen! die in dit lichaem woont,
Want ick bevont my noyt van ymant meer gehoont
Als dat ick swichten most voor minderen in krachten.

Ar.
Soo sult ghy dit van ons tot u versmadingh achten.

Elis.
Nu is mijn lust geboet.

App.
En ick ben noch niet doot,
Maer sal noch stadigh aen gaen waeren voor u bloot.
En vorderen van uw' een straf, door welckers prangen
Ghy met gereckten hals sult naer uw' eyndt verlangen,
Ick sterf, men leert hier door een moort betaelt met moort.

Ar.
De schelm is doot, men sleep hem soo gelijck 't behoort,
Verraders van het lant, die hunne plicht verkochten
En in het bloet van 't graeuw steghs haer genoegen sochten,
En leven met de luy gelijck een spinne doet
Die uyt een teere vliegh suyght haer vergiftigh bloet.

Strag.
Dit is de rechte loon van al de aertstyrannen
Die door haer manne kracht elck trachten te ontmannen.

Barg.
Indien ick seggen dorst, ick sweer dat hy sijn straf
Tien dubbelt had verdient meer als men aen hem gaf

Ar.
Soo wisselt het bancket in roet, nu sult ghy hooren
Hoe dat de Koningin uw' keurlijck heeft verkooren
Tot raden, die den raet die dit ons brein besloot
Als medestanders hebt bevordert in den doot.

Elis.
Ghy sult *Pygmalion* sijn ampten al bekleden
En voeren de voogdy voor hem in alle steden;
En ghy, ô *Bargas* sult *Archippus* plaets met eer
Bekleden, want ghy sijt die dit uw' groots geweer
Gewet hebt op de strot van die ons leven haten.

Ar.
Ick sal dan morgen vroegh ons moedige soldaten
Ombieden, en besien hoe *Tyrus* Burgery
My tot haer Opperheer, en Opperkoningh wy;
De staetsucht pleegt de inoort, en wort betemt door moorden:
De Minne van een Vrouw' staet in geen slegte woorden.
Maer geeft daer proven af ten kosten van haer bloet,
Gelijck sy nu voor my en haren Koningh doet.

U Y T.